

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Maxmilián I. a jeho mexické dobrodružství

Jakub Dvořák

Plzeň 2021

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Obecné dějiny

Bakalářská práce

Maxmilián I. a jeho mexické dobrodružství

Jakub Dvořák

Vedoucí práce:

Mgr. Pásztorová Barbora, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2021

Touto cestou bych rád poděkoval Mgr. Barboře Pásztorové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, srpen 2021

Obsah

1	Úvod	1
2	Arcivévoda Ferdinand Maxmilián.....	4
3	Složitá situace v Mexiku – od nezávislosti k intervenci evropských velmocí	12
3.1	První mexické císařství	12
3.2	Vládní spory	13
3.3	Intervence evropských velmocí.....	15
4	Ferdinand Maxmilián mexickým císařem	18
4.1	Okolnosti a podmínky přijetí mexického trůnu	18
4.2	Císař Maxmilián I. Mexický	23
5	Spor s republikány	30
6	Z trůnu na popraviště.....	35
7	Závěr.....	39
8	Soupis pramenů a literatury	41
9	Resumé	44
10	Seznam příloh.....	45

1 Úvod

Bakalářská práce se zabývá analýzou cesty k postu a působením Maxmiliána I. mexického císaře. Pro ucelený obraz o životě a následujícím tragickém konci arcivévody Ferdinanda Maxmiliána byla věnována pozornost také popisu mládí a výchovy v habsbursko-lotrinské rodině, vztahu se starším bratrem Františkem Josefem, zkušenostem získaným u námořnictva v Lombardsko-Benátsku, sňatku a vztahu s Charlottou Belgickou, která byla Maxmiliánovou oporou do posledních dnů, ale také osudovému setkání s Napoleonem III. Bez pochopení všech výše zmíněných aspektů by bylo nemožné plně porozumět shodě událostí, které vedly k nabídce koruny v Mexiku. Práce se zabývá mimo jiné také složitou politickou situací v Mexiku od počátku 19. století, jež vedla k vytvoření prvního mexického císařství, následným bojem mezi liberální a konzervativní stranou a francouzské intervencí. Hlavní část práce se zaměřuje na nabídku a přijetí mexického trůnu a zejména na několikaleté působení Maxmiliána na mexickém trůnu až po jeho smrt v rukou republikánů.

Práce se soustředí na zodpovězení několika hlavních otázek. Co vedlo k nabídce koruny mladému arcivévodovi Maxmiliánovi? Jaké byly následky přijetí císařského postu s ohledem na bratra Františka Josefova? Jaký druh vlády Maxmilián prosazoval? Jaký skutečný podíl na vládnutí měl samotný císař Maxmilián I. a čím se lišila realita od slibů, které obdržel před přijutím koruny? Co vedlo k setrvání Maxmiliána I. v Mexiku i přes nepříznivou situaci? Protože otázku, co vedlo k tragickému konci, nejde vnímat odděleně od samotného života císaře, zaměřuje se práce současně na přiblížení vlády a sporu Maxmiliána s republikány v čele s Benitem Juárezem.

Bakalářská práce je rozdělena do sedmi kapitol (kapitoly dvě až šest), které se zabývají komplexní analýzou okolností, jež vedly ke zvolení a působení Ferdinanda Maxmiliána na postu mexického císaře. Ve druhé kapitole byl věnován prostor Maxmiliánově rodině a výchově. Dále sem autor zařadil složitý vztah s bratrem císařem Františkem Josefem I. a jeho první zkušenosti s velením, které získal u námořnictva a na postu guvernéra v Lombardsko-Benátsku. Třetí kapitola podrobně mapuje složitou situaci v Mexiku v první polovině 19. století – od získání mexické nezávislosti až po zvolení Maxmiliána císařem. Během několika desetiletí se v zemi vystřídalo mnoho panovníků a vládního uskupení, proto nelze opomenout ani několik významných vládců. Čtvrtá kapitola popisuje okolnosti, které vedly ke zvolení arcivévody Ferdinanda Maxmiliána na post mexického císaře. V této části práce je zvláštní pozornost věnována

roli Napoleona III. a mexickým konzervativcům, jež se přímo zúčastnili jeho kandidatury a také podmínek, kterých si kladl jeho bratr František Josef I. v případě přijetí koruny.

Pátá kapitola představuje samotné jádro práce, neboť se zaměřují na vládu císaře Maxmiliána I. a císařovny Charlotty od přijetí mexické koruny. Kapitoly nejprve odpovídají na otázky, jaká byla skutečná situace v Mexiku zmínaném občanskou válkou a francouzskou intervencí oproti slibům diplomatů a Napoleona III. Dalším tématem kapitol je postoj obyvatelstva k novému panovníkovi, včetně vnitropolitické situace a složení vlády. Pozornost je věnována také císařovně Charlottě, která cílevědomě plnila své panovnické povinnosti, neboť její manžel tyto povinnosti mnohdy zanedbával, dále francouzské armádě a císařskému dobrovolnickému sboru, válce s republikánskou stranou v čele s Benitem Juárezem a Maxmiliánově posledním dnům, které strávil v Querétaru po rozhodnutí, že odmítne abdikovat. Závěrečná šestá kapitola se věnuje osudu císaře a jeho generálům po zajištění mexickou republikánskou armádou, soudnímu procesu a trestu smrti, jež soudci vynesli. Zároveň se zabývá otázkou, jaké následky a reakci vyvolala zpráva o odsouzení a popravě v Evropě. V práci byla využita kompilační metoda.

V práci byla využita jak domácí, tak zahraniční literatura. Nejvýznamnějším zdrojem pro tuto práci bylo dílo Jiřího Pernese nesoucí titul *Maxmilián I. Mexický císař z rodu Habsburků*, kterou současní historici oprávněně označují za nejpodrobnější v Čechách publikovaný spisovatelský počín na toto téma. Kniha detailně a přehledně popisuje Maxmiliánův život, vyzdvihuje jeho úspěchy, nezmenšuje jeho neúspěchy a přibližuje tak čtenáři muže, který byl velmi důvěřivý, mnohdy ovlivnitelný svým okolím (hlavně svou ženou Charlottou, kterou do posledních chvil nepřestal milovat), byl dobrodruh s charakterem, který dokázal okouzlit kdekoho a svou čest nedovolil zanedbat ani v posledních okamžicích života. Pro bližší pochopení Maxmiliánova vztahu k bratrovi císaři Františku Josefovi posloužila kniha s názvem *Ferdinand Maxmilián Habsburský: Soukromé dopisy mexického císaře a jeho rodiny. Poprvé zveřejněná korespondence Habsburků* od autorky Gabriele Praschl-Bichlerové.

Užitečným zdrojem informací o politickém vývoji v Mexiku před nástupem Maxmiliána I. na císařský trůn byla kniha *Dějiny Mexika* od Oldřicha Kašpara a Evy Máňkové. Autoři ve své knize podrobně popisují dějiny Mexika od předkolumbovských let až do moderních dějin. Zvláštní pozornost pak věnují vývoji politické situaci od začátku 19. století.

Důležitým zdrojem byla rovněž kniha rakouské autorky Helgy Thoma *Z trůnu na popraviště: Tragický konec korunovaných hlav*, v níž autorka přinesla mnoho informací o Maxmiliánově vládě v Mexiku, sporu s republikány vedenými prezidentem Benitem Juárezem a následné popravě mexického císaře v roce 1867.

Ze zahraničních pramenů velice cenné informace o vývoji situace v Mexiku přineslo dílo *Maximilian and Carlota: Europe's Last Empire in Mexico* od M. M. McALLEN. Kniha podrobně analyzuje složitou politickou situaci od nástupu Maxmiliána a Charlotty na mexický trůn, včetně sporu s mexickými republikány v čele s Benitem Juárezem.

2 Arcivévoda Ferdinand Maxmilián

Arcivévoda Ferdinand Maxmilián Josef Habsbursko-Lotrinský bývá v dějinách habsburské monarchie často zastiňován slávou a dlouho trvající vládou svého staršího bratra císaře Františka Josefa I., který byl již od narození vychováván jako budoucí vládce. Jakožto druhorozený syn byl Maxmilián I. bezmezně přesvědčen, že mu v případě skonu jeho staršího bratra náleží nástupnická práva na rakouský trůn.¹ To s přibývajícím věkem vedlo u obou bratrů ke vzniku jisté konkurence vyplývající z rolí, které osud každému z nich předurčil.²

Ferdinand Maxmilián se narodil 6. července 1832 na vídeňském zámku Schönbrunn. Jméno Ferdinand dostal po svém kmotrovi, císaři Ferdinandovi I. a druhé, Maxmilián, na památku svého dědy Maxmiliána I. Josefa Bavorského.³ Jeho matkou byla arcivévodkyně Žofie Frederika Bavorská z rodu Wittelsbachů a otcem arcivévoda František Karel Habsbursko-Lotrinský.⁴ Kromě svého staršího bratra Františka Josefa, měl Maxmilián ještě několik mladších sourozenců – arcivévodu Karla Ludvíka, arcivévodkyni Marii Annu, která však zemřela ve věku pěti let, a Ludvíka Viktora.⁵

Otcovství Františka Karla bylo, a to zejména u Maxmiliána, zastřeno žárem pochybností. Na vídeňském dvoře kolovaly zvěsti, že pravým otcem je Napoleon František Josef Karel Bonaparte, vévoda Zákupský, jenž byl synem francouzského císaře Napoleona I. Bonaparta a rakouské princezny, arcivévodkyně Marie Luisy Habsbursko-Lotrinské.⁶ Napoleon František měl velmi blízký vztah s Žofií Bavorskou, což vedlo ke spekulacím o jejich údajném milostném poměru. Fámy o jeho domnělém otcovství byly mimo jiné zapříčiněny i faktem, že Maxmilián v útlém dětství nevykazoval typické vzhledové rysy Habsburků. Jejich důvěrný vztah potvrdily také dochované dopisy, které

¹ V rodovém zákoně Habsburků z roku 1839 byl pevně zakotven princip primogenitury. Toto označení, odvozené z latinského slova „primogenitus“ znamenalo „prvorozený“ a vycházelo již ze závěti Ferdinanda II. z roku 1621. Dokument udával, že po otci přebírá vládu nejstarší syn a po něm jeho potomci, vždy počínaje tím nejstarším. Teprve v případě, že by vládce neměl potomka nebo by se potomek nemohl z nějakého důvodu vlády ujmout, přechází nástupnictví na bratra a jeho potomky. GRÖSSING, Sigrid-Maria, *František Josefa jeho rodina: císař vzpomíná*, Praha 2018, s. 82; URBAN, Otto, *František Josef I.*, Praha 1991, s. 70–71; PERNES, Jiří, *Poslední Habsburkové: Karel, Zita, Otto a snahy o záchranu císařského trůnu*, Brno 2005, s. 14.

² GRÖSSING, s. 82.

³ PERNES, Jiří, *Maxmilián I. Mexický císař z rodu Habsburků*, Praha 1997, s. 28–29.

⁴ *Rakouský císař a jeho bratři*. In: Vojenský historický ústav Praha [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z: <http://www.vhu.cz/exhibit/rakousky-cisar-a-jeho-bratri/>.

⁵ PRASCHL-BICHLEROVÁ, Gabriele, *Ferdinand Maxmilián Habsburský: Soukromé dopisy mexického císaře a jeho rodiny: Poprvé zveřejněná korespondence Habsburků*, Praha 2008, s. 17.

⁶ VOCELKOVI, Michaela, Karl, *František Josef I.: Císař rakouský a král uherský*, Praha 2017, s. 19.

Žofie zasílala své matce Marii Luise Orleánské.⁷ Tyto dopisy odhalovaly její city k samotnému vévodovi, přičemž ho v nich označila za svoji nejdražší a nejbližší bytost. Poté, co mladý Napoleon 22. července 1832 zemřel na tuberkulózu hrtanu, se její psychický stav velmi zhoršil a zbytek života zasvětila výchově svých dětí.⁸

Nicméně možnost, jež stavěla vévodu Zákupského do role Maxmiliánova skutečného otce, nebyla nikdy potvrzena a vyvrací ji hned několik argumentů. V dospívání již Maxmilián nesl vzhledové rysy Habsburků, čímž je více než pravděpodobné, že šlo skutečně o potomka Habsbursko-Lotrinské dynastie. Rovněž pravému otcovství Františka Karla nasvědčuje fakt, že arcivévodkyně Žofie měla silné morální zásady a byla velmi zbožná.⁹ Další důkaz o pravosti otcovství lze nalézt v zachovalých dobových pramenech. Ve svých dopisech arcivévodkyně sice neoplývá vroucí láskou ke svému manželovi, ale je zřejmé, že měli velmi blízký a harmonický vztah, třebaže psala: „*Nikdo nemůže být lepší než můj manžel, který miluje tak něžně.*“¹⁰ Z toho lze usuzovat, že skutečným Maxmiliánovým otcem byl František Karel.¹¹

Přestože se vztahy mezi sourozenci nesly v poměrně přátelském duchu, je nutno podotknout, že jejich povahy byly značně rozdílné. Jako příklad lze uvést Františka Josefa, který byl velmi veselý a milé dítě. Rád se obklopoval různými typy lidí.¹² Vynikal svou disciplinovaností a vytříbeným smyslem pro pořádek a spravedlnost. To výborně korespondovalo s jeho zálibou ve vojenských uniformách a armádě, kolem nichž se točil prakticky celý jeho život. František Josef byl vychováván jako přímý nástupce císaře, což v něm evokovalo pocit nadřazenosti. Tu dával později nepokrytě najevo, dokonce i vůči svým vlastním bratrům a zejména Maxmiliánovi, na kterého často žárlil kvůli jeho oblíbenosti u císařského dvora.¹³

Maxmilián si dobře uvědomoval, že se narodil jako druhorozený syn, avšak s tímto postavením se nikdy nevyrovnal, a tuto skutečnost dával patřičně na odiv. Oproti sourozencům byl mnohem hlasitější a snažil se je ve všem předčit, a to zejména svého staršího bratra Františka Josefa.¹⁴ To se mu dařilo v mluvení, psaní a také ve studiu cizích jazyků, které jeho bratr nezvládal s takovou lehkostí jako Maxmilián.¹⁵ S přibývajícím

⁷ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 25.

⁸ Tamtéž, s. 29.

⁹ Tamtéž, s. 30.

¹⁰ Žofiin dopis Luise Amélie Bádenské, 4. srpna 1827.

¹¹ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 18.

¹² VOCELKOVI, s. 22.

¹³ HERRE, Franz, *Císař František Josef I.*, Praha 1998, s. 27–28.

¹⁴ VOCELKA, Karl, *Vše o Habsburcích*, Praha 2016, s. 77.

¹⁵ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 7.

věkem na sebe stále více upozorňoval. Neustále mluvil sám se sebou, se svými sourozenci i s dospělými okolo sebe. Rád se vyjadřoval originálním způsobem, přičemž dokázal často bavit celou rodinu. Zároveň s oblibou napodoboval dospělé a již v šesti letech se choval jako skutečný kavalír.¹⁶

Stejně jako většina dětí v 19. století, vyrůstal i Maxmilián ve velké a početné rodině, jejíž členové bedlivě sledovali jeho vývoj a radovali se z každého nového pohybu a slůvka, které se jako batole naučil. Díky jeho bezprostřednosti, veselé povaze a roztomilému úsměvu dokázal už jako malý chlapec zaujmout své okolí a snadno si získával náklonnost svých blízkých. Oblíbený byl i u královského dvora.¹⁷ V dětství měl zálibu v indiánech, velmi dobře kreslil a v dospělosti byl odvážným dobrodruhem, když podnikl několik dobrodružných cest.¹⁸ Narodil od svého slavnějšího staršího bratra, nebyl příliš disciplinovaný ani poslušný, což vyplývalo z jeho odporu k vojenské výchově, jíž ho rodiče zahrnovali.¹⁹ Kromě matky Žofie se o výchovu Maxmiliána a jeho sourozenců starala řada vychovatelek, komorných a kuchařek. Zde je třeba vyzdvihnout vychovatelku Luisu von Sturmfederovou, která byla již od porodu přítomna u výchovy dětí. Přestože Sturmfederová nebyla na svou roli vychovatelky nikdy předtím připravována, přečetla několik děl o pedagogice a snažila se být dětem dobrým příkladem. Nejdůležitějšími body její výchovy byly „pevnost, zbožnost a přátelství“.²⁰ Tímto přístupem se u dětí brzy těšila velké oblibě, a to především u malého Maxmiliána, jenž si ji upřímně zamiloval a společně se svými sourozenci ji nazýval přezdívkou „Ilb“ nebo také „Ami (e)“.²¹

Když bylo Maxmiliánovi 16 let, vypukla v habsburské monarchii revoluce. V jejím důsledku došlo 2. prosince 1848 v Olomouci k palácovému převratu. Císař Ferdinand I. se vzdal trůnu a na jeho místo usednul jeho právě plnoletý synovec František Josef. Ten se ocitl před nelehkým úkolem, neboť byl jedinou nadějí na záchranu vládnoucí dynastie. Nyní se musel vypořádat s neklidnou situací a také zaujmout místo hlavy rodiny. Od té chvíle už s ním Maxmilián ani kdokoliv jiný z jeho sourozenců nemohl jednat tak jako dřív. To mělo vliv na Maxmiliánovu sebelítost, která v souvislosti s „druhorozeností“ ještě více zesílila.²²

¹⁶ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 38–39.

¹⁷ Tamtéž, s. 7.

¹⁸ Tamtéž, s. 17.

¹⁹ VOCELKA, s. 77.

²⁰ VOCELKOVI, s. 20.

²¹ Tamtéž, s. 20–21.

²² HRYCH, Ervín, *Velká kniha evropských panovníků*, Praha 2015, s. 94–95.

Hned od počátku vlády Františka Josefa I. se Maxmilián stal odpůrcem jeho politiky. Nesouhlasil zejména se způsobem jeho vlády, ale také s tvrdou metodou, kterou řešil nepokoje v habsburské monarchii. Dne 4. března 1849 vydal František Josef I. oktrojovanou ústavu, též známou jako Stadionovu, která zahrnovala mimo jiné i nedělitelnost monarchie. Tato ústava ovšem záhy přešla do pozadí, vzhledem k potížím při jejím uplatňování. V reakci na způsob prosazování ústavy se v habsburské monarchii rozpoutala celá řada nepokojů. František Josef I. proti těmto rebéliím tvrdě zasáhl, přičemž největší represe proběhly v Uhrách. Dne 14. dubna 1849 zasedal Debrecínský sněm, který odhlasoval sesazení Habsburků a nezávislost Uher.²³ Císař František Josef povolal ruskou a rakouskou armádu, jež měly opětovně nastolit pořádek, s čímž ovšem Maxmilián nesouhlasil. Dne 13. srpna 1849 následovala poprava maďarských rebelů.²⁴ Po vítězné bitvě u Világoše nechal rakouský císař také popravit 114 generálů a důstojníků uherské armády, kteří složili zbraně do rukou Rusů. Mezi popravenými byl také hrabě Lajos Batthyány, který byl prvním předsedou uherské parlamentní vlády a vždy usiloval o usmíření mezi uherským královstvím a císařem.²⁵ Maxmilián byl velmi otřesen nesmlouvavým a krutým postupem rakouské armády a zejména svým bratrem, čímž se také netajil a svůj názor i veřejně prosazoval.²⁶ To se císaři ovšem nelíbilo, protože si uvědomoval, že Vídeňané stojí za Maxmiliánovy názory. Maxmiliánova popularita pomalu vzrostla, a tak se František Josef rozhodl, že bratra zaměstná dál od vídeňského dvora.²⁷ Vzpomněl si na Maxmiliánovu lásku k moři, kterou projevoval již od mladistvého věku. Rozhodl, že svému bratru vyhoví a nabídl mu službu u námořnictva. Mimo to Maxmilián již dosáhl věku, kdy se musel rozhodnout o své budoucí kariéře. Jako místo působení u námořnictva byl Maxmiliánovi vybrán Terst. Pouze zde měla monarchie přístup k moři a k několika přístavům. Zároveň toto místo bylo dostatečně daleko od vídeňského dvora a císaře.²⁸

V březnu 1851 ve svých necelých 19 letech dorazil Maxmilián do Terstu, kde si pronajal jako soukromou rezidenci dům ve vilové čtvrti San Vito na okraji města.²⁹

²³ CARS, des Jean, *Sága rodu Habsburků*, Praha 2014, s. 325–328.

²⁴ *Bitva u Temešvaru a kapitulace u Világoše 1849*. In: Vojenský historický ústav Praha [online], [cit. 2021-07-20]. Dostupné z: <http://www.vhu.cz/bitva-u-temesvaru-a-kapitulace-u-vilagose-1849/>.

²⁵ *Bitva u Temešvaru a kapitulace u Világoše 1849*. In: Vojenský historický ústav Praha [online]. [cit. 2021-07-20]. Dostupné z: <http://www.vhu.cz/bitva-u-temesvaru-a-kapitulace-u-vilagose-1849/>.

²⁶ VEBER, Václav, *Dějiny Rakouska*, Praha 2007, s. 411–412.

²⁷ *Rakousko-uherské vyrovnání*. In: Vojenský historický ústav Praha [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.vhu.cz/exhibit/rakousko-uherske-vyrovnani/>.

²⁸ VOCELKA, s. 77–78.

²⁹ BENEŠ, Ctirad, *Rakouské válečné námořnictvo 1848–1866*, Praha 2004, s. 18–19.

V Terstu chtěl studovat obory související s námořnictvem, ale také si užívat svobody a plavby po moři. Netrvalo dlouho a Maxmilián se účastnil své první plavby, při které si moře zamiloval. Čím více času pobyl na moři, tím víc jej lákala touha vyplout znovu. Působení u námořnictva si velmi rychle oblíbil, a také císař byl s jeho službou nadmíru spokojen.³⁰

V květnu roku 1852 se Maxmilián vydal na další plavbu, která směřovala na jih Itálie, odkud pokračovala do Španělska a Portugalska. Byla to plavba plná zážitků, která mladého arcivévodu zásadně ovlivnila. Obrovský dojem na Maxmiliána udělaly především kamenné památky a stavby, které zde vybudovali jeho slavní předkové. Především císař Karel V., ve kterém se Maxmilián ihned vzhledl. Maxmilián získal pocit, že právě on je tím, kdo by měl obnovit zašlou slávu habsburské monarchie. a že právě on je zrozen pro císařskou korunu. Tato myšlenka jej už nikdy neopustila.³¹

Rok 1853 přinesl událost, která mohla zásadně změnit Maxmiliánův život a učinit jej novým císařem habsburské monarchie. Dne 18. února 1853 se uskutečnil pokus o atentát na Františka Josefa I., kterého napadl uherský krejčí János Libényi a zasáhl ho nožem do krku.³² Maxmilián se tuto zprávu dozvěděl teprve až z novin, přičemž první zprávy hovořily o vážném zdravotním stavu císaře. Pokud by jeho bratr zemřel, stal by se rakouským císařem právě on. Z obav o bratrův život se rozhodl, že ho navštíví a vypravil se co nejrychleji do Vídně. Po příjezdu jej čekala dobrá zpráva, a to že bratrův stav není tak vážný a nepochybně se uzdraví.³³

František Josef I. však z Maxmiliánovy návštěvy nebyl nadšený. Lze usoudit, že v bratrově návštěvě nepocíťoval dobré úmysly, neboť si přál, aby se Maxmilián déle nezdržoval ve Vídni.³⁴ Maxmilián si toho byl nepochybně vědom, a proto se snažil co nejdříve vrátit ke svým povinnostem u námořnictva v Terstu. Před odjezdem se však ještě společně se svými rodiči a sourozenci rozhodl, že na památku bratrova uzdravení nechá vystavět „votivní“ kostel s názvem „Božského Spasitele“. Samotný kostel však nikdy Maxmilián nespáčil, neboť v době jeho dokončení v roce 1879 byl již mrtev.³⁵

³⁰ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 55.

³¹ Tamtéž, s. 20–21.

³² ČORNEJOVÁ, Ivana, RAK, Jiří, VLNAS, Vít, *Habsburkové v českých dějinách: Ve stínu tvých křídel*, Praha 2012, s. 218–220.

³³ 18. únor 1853: Atentát na Františka Josefa I. In: České dukáty [online]. [cit. 2021-08-08]. Dostupné z: <https://www.ceskedukaty.cz/kralovske-kalendarium/18-unor-1853-atentat-na-frantiska-josefa-i/>.

³⁴ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 21–22.

³⁵ Tamtéž, s. 22.

Když se František Josef uzdravil na tolik, že mohl vstát z lůžka, považoval za svůj nejdůležitější úkol poděkovat všem, kdo mu pomáhali a podporovali ho v nejtěžších chvílích. Nezapomněl přitom ani na svého mladšího bratra Maxmiliána a povýšil jej v dubnu 1853 na korvetního kapitána.³⁶ Maxmiliánovi tím svěřil na starost velení korvety Minervy, z čehož měl mladý arcivévoda radost. V následujících letech ve své kariéře úspěšně pokračoval, až byl v roce 1854 jmenován velitelem rakouského loďstva.³⁷ V této funkci v následujících letech uskutečnil rozšíření a modernizaci námořnictva, zavedl pancéřová plavidla, služební stejnokroje, nový služební řád, ale také změnil služební řeč z italštiny na němčinu.³⁸

V květnu 1856 byl Maxmilián pověřen diplomatickou misí v Paříži. Jeho úkolem zde mělo být odstranit rakouskou mezinárodní izolaci. Tato izolace vznikla během krymské války v letech 1853–1856 v důsledku rakouské zahraniční politiky.³⁹ Po příjezdu do Paříže se poprvé setkal s císařem Napoleonem III. a jeho ženou Evženií. Oba zpočátku mladým arcivévodou pohrdali, ovšem po strávení společného času, upustili od počátečních předpokladů a Maxmiliána si rázem oblíbili. Maxmiliánovi se tím povedlo alespoň částečně navázat styky mezi Rakouskem a Francií. Diplomatičká mise hrála v arcivévodově životě až druhořadou roli. Kdyby se s Napoleonem III. nikdy nesetkal, nevedlo by to k vzájemným sympatiím a arcivévoda by pravděpodobně nikdy nedostal nabídku mexické koruny.⁴⁰

Z Paříže Maxmiliánova cesta směřovala do Belgie. Zde měl oficiálně vykonat zdvořilostní návštěvu, ale ve skutečnosti měl spíše přispět k povzbuzení přátelských vztahů mezi Rakouskem a Belgií. Šlo tak o předběžné odvrácení rakouské izolace ze strany Belgie.⁴¹ V té době vládl v Belgii 65letý král Leopold I. Sasko-Koburský. Arcivévoda byl na krále neobyčejně zvědav, neboť měl informace o jeho dobrodružné minulosti. Maxmiliánovi byl sympatický každý, kdo byl schopen akce a svými činy chtěl změnit svět. Avšak po příjezdu do Bruselu byl ze vzájemného setkání zklamán. Leopold byl vysoký muž, štíhlé postavy s vráscitým obličejem a jeho oči neprozrazovaly, co si skutečně myslí. Arcivévoda vytušil, že se musí mít před tímto mužem na pozoru.⁴²

³⁶ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 22.

³⁷ JELÍNEK, Milan, *Válečné lodě na Jadranu 1857–1897*, Třebíč 2020, s. 45.

³⁸ ČORNEJOVÁ, RAK, VLNAS, s. 218–220.

³⁹ SKŘIVAN, Aleš, *Evropská politika 1648–1914*, Praha 1999, s. 201–202.

⁴⁰ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 64–72.

⁴¹ Tamtéž, s. 76.

⁴² PERNES, *Maxmilián I.*, s. 76–79.

V Bruselu se zároveň seznámil s Leopoldovo dcerou Charlottou, se kterou se do sebe na první pohled zamilovali. Charlottě bylo v té době 16 let, měla dlouhé tmavé vlasy, hnědé oči, hrdé a vznešené držení těla. Již od narození byla vychovávána jako mužský potomek velmi přísně. Byla velmi vzdělaná a hovořila několika jazyky. Stejně jako Maxmilián měla i ona ambiciózní charakter. Po nepříliš dlouhém dopisování, požádal Maxmilián krále Leopolda o ruku jeho dcery. Leopold nabídku s nadšením přijal, jelikož si dobře uvědomoval, že v případě úmrtí Františka Josefa by se Maxmilián stal císařem a navíc očekával, že jejich sňatkem dojde k zajištění dobrých diplomatických vztahů. Jejich svatba se uskutečnila v Bruselu dne 27. července 1857 a poté společně odjeli do Milána.⁴³

To však nebylo jedinou velkou změnou v jeho životě. Maxmilián, který tak dlouho toužil po odpovědném postu, dostal příležitost v zimě roku 1857. V roce 1853 zemřel totiž arcivévoda Rainer, který byl vicekrálem Lombardie a Benátska a po jeho smrti v zemi chyběl několik let vhodný správce. Probíhal zde navíc ještě boj o sjednocenou a nezávislou Itálii, a proto bylo zapotřebí sem dosadit někoho z císařské rodiny. František Josef I. se rozhodl, že na tuto pozici je vhodný právě Maxmilián a jmenoval ho 1. března 1857 generálním guvernérem rakouské lombardsko-benátské provincie.⁴⁴ Pro Maxmiliána to byl velký posun v kariéře, a navíc přesvědčivý důkaz o tom jakou důvěru v něj má jeho bratr. Na tomto postu si také poprvé mohl vyzkoušet i své politické schopnosti. Přestože v zásadních otázkách se sice musel řídit pokyny svého bratra, při řešení každodenních lokálních problémů měl víceméně volnou ruku. Maxmilián navíc miloval okázalý život, a proto mu přišlo také vhod, že na nové pozici měl v Miláně a okolí hned několik zámků a paláců. Přesto zde Maxmilián příliš dlouho nevydržel. Milánský lid sice nového guvernéra přátelsky přijal, ale již odedávna zde byli Habsburkové považováni za utlačovatele svobody. To zapříčinilo, že během jeho vlády začalo postupně docházet k nepokojům a odporu. Problémy s italským obyvatelstvem, se kterými se musel Maxmilián potýkat, vznikaly zejména z důvodu snahy o odtržení Itálie od Rakouska. Maxmilián i Charlotta se nepokojům snažili vzdorovat zakládáním nových škol a nemocnic, přičemž také měli snahu o oživení ekonomiky. Přesto však jejich pokusy byly zbytečné, neboť brzy zjistili, že jsou zde nechtěnými panovníky.⁴⁵

Svůj neúspěch však nehodlal Maxmilián uznat a ze situace obviňoval svého bratra. Se svou nespokojeností se dokonce svěřoval v dopisech své matce Žofii a za nepokoje

⁴³ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 23–24.

⁴⁴ THOMA, Helga, *Z trůnu na popraviště: Tragický konec korunovaných hlav*, Praha 2000, s. 159–160.

⁴⁵ THOMA, s. 160.

v zemi vinil přímo svého bratra a jeho „slabošskou politiku“.⁴⁶ Dalším neúspěšným krokem, o který se Maxmilián pokusil byla snaha o možnost stát se králem Itálie, jako nezávislého státu. Jeho plány byly brzy odhaleny a zmařeny. Na porušení loajality reagoval císař František Josef I. nesmlouvavě a vydal příslušná opatření. Dne 20. dubna 1859 byl Maxmilián zbaven funkce generálního guvernéra Lombardie a Benátska a u námořnictva byl přeložen na nižší post.⁴⁷ Pro Maxmiliána to byla těžká rána a vrátil se zpět do Terstu. Zde zastával funkci admirála a trávil čas v politické nečinnosti na zámku Miramare. Zároveň se zde smiřuje s faktem, že zbytek života stráví v poklidném ústraní. To se ovšem nelíbilo jeho ctižádostivé ženě, která si až do této chvíle užívala svou roli a nechtěla se smířit s pouhým titulem arcivévodkyně.⁴⁸

⁴⁶ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 178–179.

⁴⁷ THOMA, s. 160–161.

⁴⁸ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 113–114.

3 Složitá situace v Mexiku – od nezávislosti k intervenci evropských velmocí

Území dnešního Mexika se v roce 1519 stalo terčem španělských koloniálních výbojů. Roku 1535 bylo území pod názvem Nueva España (Nové Španělsko) definitivně přiřčeno ke koloniálním državám Madridu v Americe. Tím se země dostala do španělského područí, ve kterém zůstala až do 16. září 1810, kdy byl zahájen boj za nezávislost Mexika. V dalších desetiletích byla země dějištěm řady vnitropolitických otřesů a vojenských konfliktů.⁴⁹

3.1 První mexické císařství

Po více než 300 letech španělské nadvlády si Mexiko v roce 1821 vydobylo svou nezávislost. Ve snaze zabránit španělským příslušníkům rodu Bourbonů k usednutí na mexický trůn, zde vznikla monarchie též známá jako „První mexické císařství“.⁵⁰ Prvním panovníkem mexického císařství se stal 21. července 1822 císař Augustín I., celým jménem Agustín Cosme Damián de Iturbide y Arámburu.⁵¹ Svou vládu započal obrovskými výdaji, které vynaložil do budování císařského dvora, čímž zemi ještě více zadlužil. Jeho dalším neslavným krokem se stal postoj proti hrdinům osvobozenického boje za nezávislost Mexika. Nechal je uvěznit za jejich republikánské názory, které byly v rozporu se způsobem jeho vlády. Mezi významné osobnosti, které nechal císař uvěznit, patřil například politik Carlos María Bustamante a vojenský velitel Mier y Téran. Oba se významně zasloužili o nezávislost Mexika a jejich zatčení vyvolalo vlnu pobouření mezi obyvateli. Ve snaze o uklidnění rozhořčeného obyvatelstva, začalo v zemi masové zatýkání všech odpůrců vladaře. Důsledkem toho se i podstatná část císařského vojska přiklonila k republikánské straně a postavila se proti císaři.⁵²

V říjnu roku 1822 nechal císař rozpustit Kongres, se kterým měl neshody od počátku své vlády. Rozpuštěním si vydobyl pověst tyrana a mnoho jeho příznivců se odklonilo od způsobu jeho vlády. Nicméně Kongres se proti tomuto rozhodnutí postavil

⁴⁹ *Stručná historie Mexika*. In: Velvyslanectví České republiky v Mexiku. [online], [cit. 2021-08-18]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/mexico/cz/zeme_pusobnosti/mexiko/o_mexiku/strucna_historie_mexika.html.

⁵⁰ THOMA, s. 162.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² Tamtéž, s. 163–164.

a za svého vůdce si zvolil velitele veracruzské posádky Antonia Lópeze de Santu Annu.⁵³ Další problém zde představovalo Španělsko, které se nechtělo vzdát své nadvlády a stále vyhrožovalo válkou. Mexiko proto muselo neustále financovat svou armádu, čímž se dluh země neustále zvětšoval. Jako druhý válečný rozpor se zde objevila snaha císaře o vytvoření státu zahrnujícího celé bývalé místokrálovství Nové Španělsko. Důsledkem toho v lednu roku 1822 proběhl ozbrojený konflikt, při kterém mexické vojsko překročilo hranice Guatemaly a bez větších problémů dokázalo připojit rozsáhlou část území k Mexiku. Po zbytek roku 1822 dokázala Augustínova armáda výrazně zvětšit teritorium Mexika a hned počátkem roku 1823 bylo vyhlášeno připojení dalších států. Mezi připojené státy patřila Kostarika, Nikaragui, Honduras a Salvador. Náklady na válečné tažení a nehospodárnost císařského dvora postupně zvyšovaly finanční dluh Mexika, kvůli kterému musel císař sáhnout po vypsání nucených půjček od obyvatelstva. Ani tyto půjčky však nebyly dostatečné a vladař se s prosbou obrátil na Anglii. Tuto žádost ovšem už nestihl dokončit, neboť kvůli vnitrostátním rozbrojům a nepokojům musel 20. března 1823 abdikovat a přesunout se do exilu ve Velké Británii.⁵⁴

Po skončení působení Augustína I. na postu císaře zanikla v Mexiku monarchie a převážná většina politických představitelů se přiklonila k nové formě vlády. Tím se z Prvního mexického císařství stala republika. Bývalý císař se snažil nové formě vlády zabránit a vrátil se v květnu 1824 zpět do Mexika, kde byl zajat generálem de la Garzou a na příkaz Kongresu byl odsouzen jako vlastizrádce k trestu smrti. Jeho poprava byla vykonána 19. července 1824 v Padille.⁵⁵

3.2 Vládní spory

Kongres 4. října 1824 vyhlásil federální ústavu Spojených států mexických, která ustanovila republikánskou vládu a měla velký význam pro základy budoucích ústav Mexika. Ústava udělila výkonnou moc prezidentovi a viceprezidentovi a pravomoc soudní byla udělena Nejvyššímu soudnímu dvoru. Rovněž definovala katolicismus jako jediné náboženství v Mexiku. Zároveň Kongres vyzval k prezidentským volbám a jako první prezident Spojených mexických států se stal José Miguel Ramón Aducto Fernández y Félix, známý jako Guadalupe Victoria. Ten započal své funkční období z postu prozatímního prezidenta v době od 10. října 1824 do 31. března 1825. Jeho ústavní

⁵³ KAŠPAR, Oldřich, MÁNKOVÁ, Eva, *Dějiny Mexika*, Praha 2009, s. 161–164.

⁵⁴ KAŠPAR, MÁNKOVÁ, s. 164–166.

⁵⁵ Tamtéž, s. 167.

funkční období začalo 1. dubna 1825 a skončilo roku 1829. Stal se tak jediným prezidentem, který dokončil za více než třicet let funkční období. V září roku 1825 deklaroval zrušení otroctví v Mexiku a dokázal navázat diplomatické vztahy s USA, Velkou Kolumbií, Středoamerickou federací a se Spojeným královstvím. Guadalupe Victoria. Zemřel na epilepsii v roce 1843, ve věku 56 let.⁵⁶

Dalším významným prezidentem se stal Antonio Lopéz de Santa Anna. Byl politickým vůdcem a generálem, který zpočátku nesouhlasil s mexickou nezávislostí na Španělsku. Avšak později změnil svůj názor a začal za ni bojovat. K prezidentské funkci se dostal prostřednictvím povstání a vojenských pučů v zemi. Jeho funkční období trvalo od roku 1833 do roku 1855, a byl jediným prezidentem, který byl v průběhu dvaceti let zvolen celkem jedenáctkrát. Během své vlády marně pokračoval v boji za nezávislost země. Mexiko tím ztratilo okolo poloviny svého území.⁵⁷

V roce 1855 došlo ke svržení prezidenta Santa Anny. Poté se do čela dostala republikánská strana v čele s Benitem Juárezem Garcíou.⁵⁸ Díky této vládě došlo v roce 1857 k zavedení federativní ústavy. Její přijetí vedlo k zestátnění velké části církevního majetku, kněží byli zbaveni politických práv, omezil se provoz klášterů a došlo k redukci počtu kostelů.⁵⁹ Tento proticírkevní dokument kladoucí důraz na obranu individuálních zájmů ovšem vyvolal velký odpor v církvi a v konzervativním táboře.⁶⁰ Ústavu odsoudil i papež Pius IX. Vzápětí vypukl vládní převrat. V prosinci roku 1857 se k moci dostali konzervativci a novým prezidentem byl zvolen Miguel Miramón. To zapříčinilo, že

⁵⁶ *Guadalupe Victoria: president of Mexico*. In: Britannica [online], [cit. 2021-08-08]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Guadalupe-Victoria>.

⁵⁷ COSTELOE, Michael P., *Generals versus Politicians: Santa Anna and the 1842 Congressional Elections in Mexico*. In: *Bulletin of Latin American Research* 8, 1989, s. 257–258.

⁵⁸ DUNCAN, Robert H., *Political Legitimation and Maximilian's Second Empire in Mexico 1864–1867*, In: *Mexican Studies/Estudios Mexicanos* 12, 1996, 2, s. 30.

Benito Juárez se narodil 21. března 1806 v San Pablo Guelatao. Byl synem Marcelina Juáreze a Brígidy Garcíi. Oba jeho rodiče byli domorodého původu, avšak umřeli, když Juárezovi byli tři roky. Po jejich smrti se výchovy ujal strýc, u kterého zůstal do svých 12 let. Poté žil se svou sestrou ve městě Oaxaca, kde zahájil také své první studium. Zde studoval kněžství, ale v roce 1829 dal přednost právníckému vzdělání. V roce 1831 získal svou první veřejnou funkci v městské radě a brzy jeho kariéra nabrala politický směr. Roku 1841 se stal soudcem a také gubernérem státu. Na tomto postu se snažil vyřešit mnohé problémy liberální formou. Protože sám věřil, že politické stability šlo dosáhnout pouze přijetím ústavní formy vlády, založené na federálním systému. Než však stačil provést potřebné reformy ve volbách, v roce 1853 vyhráli konzervativci pod vedením generála Antonia Lópeze de Santa Anny. Juárez tak musel společně s dalšími liberálními politiky opustit Mexiko. Od prosince 1853 do června 1855 žil v New Orleans, kde vymýšlel plán, jak se vrátit zpět. SCHOLES, Walter V., *Benito Juárez: president of Mexico* [online], 2021 [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: www.britannica.com/biography/Benito-Juarez; *Životopis Benita Juáreze: V životopisech a životech*. In: *Biografías y Vidas* [online], [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: www.biografiasyvidas.com/biografia/j/juarez.htm.

⁵⁹ THOMA, s. 162–164.

⁶⁰ *Životopis Benita Juáreze: V životopisech a životech*. In: *Biografías y Vidas* [online], [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: www.biografiasyvidas.com/biografia/j/juarez.htm.

v Mexiku roku 1858 vládly dvě vlády, z níž každá si nárokovala plné pravomoci. Vládní konflikt vyústil až v první občanskou válku známou též jako „tříletou“.⁶¹

V březnu 1860 začala konzervativní strana v občanské válce pomalu ztrácet podporu obyvatelstva a zahraničí. To způsobilo, že se koncem roku 1860 podařilo liberální armádě obsadit hlavní město. Následně byl roku 1861 zvolen jako jediný prezident celého Mexika Benito Juárez, který se tím dostal na samotný vrchol moci, neboť dokázal získat kontrolu nad sněmovnou i federativními státy, přičemž dokázal udržet čilou legislativní činnost.⁶² Nebyl však schopný čelit finančním problémům do kterých se země následkem půjček a válečných škod dostala.⁶³

Poválečná situace v zemi tak vedla ke ztrátě velké části území, vysokému zadlužení a k vnitřní krizi země. Důvodem zadluženosti bylo fakt, že předchozí vlády si pro financování svých armád a vojenských operací půjčovaly vysoké finanční částky od evropských států, které nebyly schopny splácet. Mezi evropskými státy, které finančně vypomohly Mexiku, patřily především Francie, Velká Británie a Španělsko.⁶⁴ Těmto státům Mexiko dlužilo desítky milionů dolarů. Prezident Juárez, vědom si neschopnosti země dluhy splácet, proto vyhlásil dne 17. června 1861 moratorium, čímž se rozhodl splácení dluhů na dva roky pozastavit.⁶⁵

Evropské velmoci, které půjčily své peněžní prostředky Mexiku, reagovaly na informace o odložení splácení dluhu nejdříve vyjednáváním se zadluženou zemí. To bylo ovšem neúspěšné, a proto 31. října 1861 uzavřely Londýnskou smlouvu, na jejímž základě se domluvily vymáhat dluh formou společné vojenské intervence. Ta měla docílit řádného splacení dluhu, přičemž zahrnovala i svržení Juárezovi republikánské vlády.⁶⁶

3.3 Intervence evropských velmocí

Moratorium prezidenta Juáreze počítalo i s vyvlastněním pozemků konzervativních Mexičanů, kteří se po skončení občanské války přestěhovali do Evropy. Tito představitelé předchozí vlády stále vlastnili v Mexiku velkou část pozemků, díky kterým chtěl prezident Benito Juárez splatit část dluhů. Tito se však svých území však odmítali vzdát, a právě to je přivedlo k myšlence na vytvoření monarchie v Mexiku. Docílit toho chtěli

⁶¹ THOMA, s. 163.

⁶² *Benito Juárez: president of Mexico* In: Britannica [online], [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: www.britannica.com/biography/Benito-Juarez.

⁶³ KAŠPAR, MÁNKOVÁ, s. 191–195.

⁶⁴ DUNCAN, s. 30.

⁶⁵ PERNES, *Maximilián I.*, s. 139–141.

⁶⁶ MCALLEN, M. M., *Maximilian and Carlota: Europe's Last Empire in Mexico*, Texas 2014, s. 104.

dosazením císaře z řad evropských panovnických rodů.⁶⁷ Mexickou zahraniční politiku, armádu a obranu by tak spravoval evropský panovník s titulem císaře. Tím by Mexiko získalo vyšší úroveň postavení a legitimacy mezi okolními státy, čímž by si v případě ozbrojeného konfliktu mohlo nárokovat i pomoc od evropských států.⁶⁸

S návrhem na zřízení mexické monarchie požádala konzervativní strana v exilu o pomoc francouzského císaře Napoleona III. Ten se dostal k moci v roce 1848 a jeho primárním cílem bylo znovu ustanovit Francii jakožto globální velmoc. Toho chtěl docílit za pomoci evropských států, kterým Mexiko také dlužilo. Nejen Napoleona III., ale také jeho manželka Evženie, chtěla vojenskou intervenci. Ona sama byla velkým zastáncem katolické církve a její uši byly ochotné naslouchat mnohým hlasům mexických konzervativců. Ti pobývali na francouzském dvoře, kde nahlas odsuzovali zločiny a zvěrstva Juárezových stoupenců.⁶⁹

Při promýšlení svých postupů v Mexiku vedl Napoleon III. často diskuse s mexickými emigranty. Na jedné z těchto schůzí vystoupil José Maria Guttierrez de Estrada s myšlenkou, že nejvhodnějším kandidátem na chystaný trůn by mohl být rakouský arcivévoda Ferdinand Maxmilián.⁷⁰ Napoleonovi se tento návrh zalíbil, protože ještě neuplynulo mnoho času od diplomatické mise Maxmiliána v Paříži. Císař si moc dobře pamatoval dobrý pocit, který z tohoto mladého arcivévody měl. Ostatně sledoval další jeho kroky v kariéře a dospěl k závěru, že právě Maxmilián je skvělým kandidátem na tento post. Proto se postaral, aby se jak Maxmilián, tak i jeho bratr František Josef I. dozvěděli o této možnosti. To se také stalo a ani jeden z bratrů tuto příležitost nebral na lehkou váhu.⁷¹

Souběžně s nabídkou trůnu pro Maxmiliána se západní věřitelské velmoci snažily o dobytí Mexika. Dne 17. prosince 1861 se Španělsku podařilo zmocnit mexického přístavu Veracruz a 9. ledna 1862 se v Mexiku vylodily vylodili také francouzské a anglická jednotky. Mexické území tak bylo obsazeno s počtem 6 200 španělských vojáků pod vedením generála Charlese Latrille de Lorenceze, 2 610 francouzských a 800 anglických vojáků.⁷² Následkem toho začal prezident Juárez se spojenci diplomaticky vyjednávat, protože poměr sil mu nedával mnoho naděje na úspěch. Vyjednávání

⁶⁷ ODSTRČIL, s. 13.

⁶⁸ KAŠPAR, MÁNKOVÁ, s. 196–197.

⁶⁹ ODSTRČIL, s. 14.

⁷⁰ Také Španělsko chtělo v Mexiku nastolit monarchii. Královna Isabella na post císaře navrhla prince Bourbonského. ODSTRČIL, s. 14.

⁷¹ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 26.

⁷² PERNES, *Maxmilián I.*, s. 142–143.

probíhalo v městečku La Soledad, dne 8. února 1862 a výsledkem bylo podepsání smlouvy o obnovení splátek a stažení vojsk z Mexika. Prezident Juárez dále na schůzce předložil intervenčním vojskům nabídku budoucího vyrovnání dluhu, neboť v tamním čase mexická pokladna byla zcela prázdná. Velká Británie spolu se Španělskem na dohodu o vyrovnání přistoupily, neboť pochopily, že obnovení vlády v bývalé kolonii nebude možné, a tak počátkem dubna 1862 začaly svá vojska v tichosti stahovat. Francie však své vojáky stáhnout odmítla, neboť z její strany hrál v pozadí důležitou roli Napoleonův tajný plán o zřízení mexické monarchie.⁷³ Francouzská vojska tak porušila dohodu z města La Soledad a pronikla pomocí vojska do mexického vnitrozemí. Tažení nebylo jednoduché a armáda utrpěla porážku od generála Zaragozy. Francouzská vojska se stáhla k mexickému pobřeží a žádala Napoleona III. o posily. Císař poslal do Mexika dalších 30 tisíc vojáků a nařídil výměnu neúspěšného generála Lorenceze maršálem Foreyem. V roce 1863 se posílené francouzské armádě, s 50 tisíci muži povedlo dobít Pueblu. V Pueble bylo v té době okolo 20 tisíc mužů a nebyla už pod velením generála Zaragozy, ale pod vedením generála Gonzáleze Ortega. Následkem toho musela v květnu 1863 Juárezova vláda opustit město a přemístit se do San Luis Potosí, kde začala s budováním nového vládního centra.⁷⁴

Po obsazení hlavního města se Francouzi ihned ujali správy země.⁷⁵ Vojenská správa zde vydala 12. června 1863 proklamaci, která byla v duchu Napoleonových liberálních instrukcí: zajišťovala svobodu náboženství, a dokonce i znárodnění církevního majetku. Následně zde byla zřízena prozatímní vláda, která 10. července 1863 vydala zásadní usnesení, v němž stálo: „*Mexický národ přijímá za svou vládní formu umírněnou, dědičnou monarchii s katolickým princem v čele císařství. Panovnický císařský titul – Císař mexický. Mexická koruna bude nabídnuta Jeho císařskému a královskému Veličenstvu, princí Ferdinandu Maxmiliánovi Josefovi, arcivévodovi rakouskému a jeho potomkům. V případě, že by arcivévoda korunu nepřijal, je císař Napoleon zmocněn, aby nominoval jiného katolického prince*“.⁷⁶

⁷³ KAŠPAR, MÁNKOVÁ, s. 195–196.

⁷⁴ Tamtéž, s. 196.

⁷⁵ ODSTRČIL, s. 154–155.

⁷⁶ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 148–151.

4 Ferdinand Maxmilián mexickým císařem

4.1 Okolnosti a podmínky přijetí mexického trůnu

Souběžně s intervencí v Mexiku byla učiněna nabídka trůnu Maxmiliánovi. František Josef proti tomuto plánu zpočátku nic nenamítal, naopak v tom viděl příležitost, jak zaměstnat svého bratra dostatečně daleko od rakouských hranic. Dne 10. října 1861 František Josef I. vyslal tehdejšího ministra zahraničí Counta von Rechberga do Miramaru, aby se s nabídkou mexického trůnu obrátil přímo na Maxmiliána. Arcivévodu vyhlídka na císařský trůn nesmírně lákala a považoval ji za skvělou příležitost.⁷⁷ Také jeho ženě Charlottě se velmi zamlouvala, neboť by tím získala nejvyšší společenské postavení, jaké by si mohla ambiciózní žena přát. Příliš nadšeni z této nabídky však nebyli Maxmiliánovi rodiče a zejména jeho matka Žofie. Ta měla z oné nabídky obavy a snažila se to synovi rozmluvit. Maxmilián proto dlouho váhal, ale nabídka císařského trůnu ho příliš lákala na to, aby ji odmítl. Rozhodl se, že post mexického císaře přijme. Dle doporučení svých rádců a bratra si však určil podmínky, přijetí jen za předpokladu plné podpory od západních velmocí, jako bylo Španělsko, Anglie a Francie a jeho jmenování na post císaře bude jednoznačnou vůlí mexického lidu.⁷⁸

Nebývalá nabídka mexického trůnu rázem vynesla rakouského arcivévodu do středu mezinárodního politického dění. Když se o nabídce dozvěděl, dal se ihned do intenzivního studia mexické kultury. Zajímal se o všechnu literaturu, ze které se mohl dozvědět co nejvíce o její minulosti i současnosti. Z těchto spisů mu ovšem nemohlo uniknout, že Mexiko je velmi zadluženou a nešťastnou zemí, která během své historie nepoznala mír. Při představě, že se v této zemi od její nezávislosti vystřídaloby dvaatřicet panovníků, zůstával v rozpacích. Uvědomil si, že od počátku 19. století nastalo v zemi období neustálých politických převratů, střídání vlád, prezidentů, revolucí a občanských válek.⁷⁹

Nelze však vyvrátit ani to, že právě tato představa ho vzrušovala, neboť by to mohl být právě on kdo by této zemi přinesl mír a stabilitu. To Maxmiliána dovedlo k přemítání svých postojů, jak je současné republikánské zřízení nepraktické a zranitelné. Dle jeho názoru by právě osvícenská, liberální monarchie, zaručila kontinuitu, kterou by žádná

⁷⁷ THOMA, s. 166.

⁷⁸ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 26–27.

⁷⁹ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 134–136.

republika zaručit nemohla. Maxmilián by tím zároveň přesvědčil své okolí a zejména svého bratra o správnosti svých politických a liberálních postojů, které mu nebyli umožněny prosadit v Lombardii.⁸⁰ Tím však nelze tvrdit, že byl Maxmilián pevně rozhodnut podniknout toto velkolepé a slávu slibující dobrodružství. Stále se mu tato nabídka zdála příliš riskantní a s rozhodováním si dával velmi načas.⁸¹

Je třeba zdůraznit, že s nabídku mexické koruny Maxmiliánovi nesouhlasily všechny státy. USA od počátku intervence evropských velmocí v Mexiku se proti tomu silně ohradily. Počátkem ledna 1863 vznesl Kongres Spojených států ostrý protest, avšak vzhledem k občanské válce, která v zemi probíhala, zůstal pouze u něj.⁸² Stejně tak Velká Británie nebyla vidině Maxmiliánovi vlády v Mexiku příliš nakloněna. Vzhledem k příbuzenským svazkům královny Viktorie a Charlotty zde byla snaha mu tuto myšlenku rozmluvit. Angličané k tomu využili skutečnosti, že v Řecku lidová nespokojenost svrhla krále Ottu I. a vyzvali Maxmiliána, zda by se nechtěl stát řeckým králem. K přijetí řeckého trůnu se snažil svého zetě přemluvit také otec Charlotty král Leopold, který v mexickém dobrodružství nespátroval nic dobrého.⁸³ Maxmilián však reagoval na nabídku řeckého trůnu takřka dotčeně. Sám dobře věděl, že mnohá knížata tuto nabídku již odmítla a neviděl důvod, proč by právě on měl být výjimkou. Také bratr František Josef I. byl s nabídkou řeckého trůnu obeznámen, avšak i on ji pokládal za nepřijatelnou možnost, přestože by rád umožnil Maxmiliánovi, aby usedl na některý uvolněný evropský trůn. Zrovna ten řecký však pro něj byl nepřijatelný z důvodu neutěšeného stavu země. Hlavní překážku spatřoval v tom, že Otta I. byl z tohoto postu násilně sesazen.⁸⁴

Současně s nabídkou řeckého trůnu přišla také nabídka polského trůnu. V únoru 1863 vypuklo v Polsku povstání proti ruské nadvládě a důsledkem toho začala značná část evropských politiků zvažovat obnovení nezávislého polského státu ve formě monarchie, a proto se již uvažovalo nad možnými kandidáty pro polský trůn. Tato nabídka Maxmiliánovi velmi lichotila, ovšem byla nesmírně nejistá a komplikovaná. Byl si vědom skutečnosti, že Polsko jako takové v podstatě neexistovalo, neboť jeho území bylo rozděleno mezi Rakousko, Rusko a Prusko.⁸⁵ S výběrem trůnu tak arcivévodovi pomohly až vojenské úspěchy, kterých dosáhly francouzské oddíly v Mexiku.⁸⁶

⁸⁰ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 137–141.

⁸¹ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 190.

⁸² ODSTRČIL, s. 156.

⁸³ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 148–149.

⁸⁴ Tamtéž, s. 149.

⁸⁵ Tamtéž, s. 149–150.

⁸⁶ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 190.

Dne 3. října 1863 dorazila jedenáctičlenná delegace z Mexika na zámek Miramare, aby Maxmiliánovi oficiálně nabídla císařskou korunu. Maxmilián byl již s nabídkou obeznámen a na bratrovo doporučení se schůze uskutečnila v soukromé režii. Úvodní řeči se ujal José Maria Gutierrez de Estranda, který v jejím závěru nabídl Maxmiliánovi jménem shromáždění notáblů mexickou císařskou korunu. Maxmilián s poděkováním za jejich důvěru nabídku přijal, ovšem za splnění jím stanovených podmínek. Zdůraznil, že je ochoten vládu v Mexiku převzít jen tehdy, když si to bude přát většina národa a svůj názor vyjádří ve svobodném plebiscitu, jehož průběh a výsledek bude možné kontrolovat. Dále Maxmilián hovořil o tom, že by chtěl v Mexiku vládnout podle ústavy, která by se podobala té rakouské, kterou zavedl jeho bratr František, přestože mu Napoleon III. doporučoval vládnout ve stylu liberální diktatury. Mexickou delegaci arcivévodovi podmínky zaskočily, ovšem díky dopisům, které zasílal do Mexika, v nichž se netajil svými představami o formě vlády, část z přítomných delegátů byla s jeho podmínkami již dříve obeznámena. Delegace tak odjížděla ze zámku Miramare bez předpokládaného výsledku a stejně tak Napoleon III. znejistěl, zda arcivévoda skutečně korunu přijme.⁸⁷

Z pohledu Maxmiliána jeho jednání nepředstavovalo nezájem o císařskou korunu, ale snahu donutit své partnery, aby mu alespoň částečně splnili jeho zásadní podmínky, protože si uvědomoval vážnost svého rozhodnutí. Po vyslechnutí podmínek pro přijetí koruny, dostal Don Gutierrez de Estrada za úkol Maxmiliána přesvědčit, že uznání mexického císařství evropskými mocnostmi je mnohem důležitější, než garance od Španělska a Velké Británie. Rovněž diplomaté z Francie, kteří byli v kontaktu s Maxmiliánem se zasloužili o to, že z Mexika přicházely jen dobré zprávy a spokojenost s volbou budoucího císaře. Dále zde byly vojenské úspěchy, které měly Maxmiliána jednoznačně přesvědčit o zvládnutí situace. Francouzskému generálu Françoisi Achille Bazainovi se v prosinci 1863 povedlo obsadit další strategicky důležitá místa, která byla doposud ovládána Juárezovými republikány. Mezi tato nově obsazená území patřila např. Guanajuato, Querétaro, Moreliu a také San Luis Potosí, kde doposud sídlila Juárezova vláda, která se nyní musela přesunout do města Saltillo.⁸⁸

Také Napoleon III. se snažil přimět arcivévodu k větší obezřetnosti ohledně kladených podmínek, a tak Maxmiliána pozval společně s jeho manželkou Charlottou do Paříže. Sem dorazili 5. března 1864 a byli zde přijati již s poctami náležitými císařskému páru. To se jim skutečně zamlouvalo a velmi rychle se vžili do role svrchovaných

⁸⁷ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 152–153.

⁸⁸ Tamtéž, s. 153.

panovníků. Zde se pak společně s Napoleonem a jeho ženou Evženií v rámci očekávání své budoucí vysoké hodnosti oddávali okázalému životu, během kterého arcivévoda rychle zapomněl reálně hodnotit situaci v Mexiku. Již před cestou do Paříže Maxmilián také zadal v Bruselu zhotovení uniforem pro svůj budoucí mexický dvůr a začal sepisovat návrh nové ústavy.⁸⁹ Ta měla být shodná ústavou belgickou a francouzskou. Během pobytu na francouzském dvoře byla arcivévodou podepsána smlouva o půjčce 201 milionů franků a smlouva o francouzském vojenském působení v Mexiku. Ta zahrnovala sílu francouzské armády, která měla v roce 1864 činit 38 000 vojáků a jejich postupný odjezd a snižování stavů až do roku 1874, kdy mělo zůstat v Mexiku jen 8 000 vojáků cizinecké legie. Navíc se ve smlouvě zavázal, že finančně podpoří francouzskou armádu, spolu s francouzskými občany postiženými Juárezovou vládou. Lze tak konstatovat, že Maxmilián v Paříži žádné garance neobdržel, ale odsoudil své budoucí císařství ke státnímu bankrotu, což si zaslepený Maxmilián v té chvíli zřejmě neuvědomoval.⁹⁰

Charlotta zatím propadala stále většímu nadšení pro svou budoucí roli císařovny a byla ještě pevněji přesvědčena o úspěchu nežli její manžel, kterého občas trápily pochybnosti z celého podniku. Popírala veškeré těžkosti a hrdě prohlašovala, že Mexiko nemůže být pod jinou nadvládou než tou rakouskou. Zároveň tvrdila, že jejich prvním úkolem coby nových vládců bude ukázat, že zahraniční podpora již není nutná. Samotný Napoleon III. vystupoval vůči páru velmi optimisticky a nadšeně. Ve skutečnosti však pociťoval první pochybnosti o možném úspěchu Maxmiliánova mexického dobrodružství. Vévodovi Ernestu II. Koburskému, Charlottině bratraci, sdělil, že by na Maxmiliánově místě korunu nepřijal. Z Francie Maxmilián se svou ženou zamířil do Velké Británie, kde se rovněž pokoušel o poskytnutí garancí. Ovšem ani zde politické jednání neproběhlo úspěšně a královna Viktorie odmítla jakoukoliv pomoc v mexických záležitostech⁹¹

Po návratu do Rakouska se arcivévoda sešel dne 19. března 1864 ve Vídni se svým bratrem Františkem Josefem, který ho postavil před velmi nepříjemné rozhodnutí. Sdělil mu, že je schopný ustoupit svému bratrovi jen za podmínky podepsání rodinné smlouvy.⁹² V této smlouvě se měl zavázat, že se vzdá nároku na rakouský trůn a také veškerých práv, která mu jako arcivévodovi náležela.⁹³ To znamenalo, že v případě úmrtí císaře trůn

⁸⁹ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 195–196.

⁹⁰ THOMA, s. 166–167.

⁹¹ THOMA, s. 168–169.

⁹² ODSTRČIL, s. 158.

⁹³ THOMA, s. 169.

případně jeho synovcovi Rudolfovi (synovi Františka Josefa I.). Na oplátku za podepsání smlouvy byl František Josef ochoten zřídit dobrovolnický sbor o 6 000 mužích, jenž by vyslal do Mexika a také roční apanáž 150 000 zlatých. Ačkoliv byl Maxmilián s podepsáním rodinné smlouvy obeznámen již na začátku roku, ve svém nadšení z nabídky císařské koruny se snažil toto téma odkládat a dalo by se říci, že dokonce ignorovat. Z toho také vychází reakce arcivévody, který pojal bratrovo naléhání jako vydírání a odmítal na podmínky přistoupit.⁹⁴ Císař mu však dal ultimátum: nevzdá-li se nároku na rakouský trůn, nedá Maxmiliánovi souhlas k jeho mexickému dobrodružství. Postupně se tak rodinný spor mezi bratry vyostřoval, až se do vyjednávání museli zapojit francouzští diplomaté a následně i Napoleon III. poté, co mu arcivévoda napsal, že se kvůli rodinným neshodám hodlá vzdát kandidatury na císaře. Napoleona III. tato zpráva velmi zasáhla. Odřeknutí Maxmiliána by francouzského císaře přivedlo do velmi trapné situace a veřejnost by mu jen ztěžka odpustila takový finanční nezdar, kvůli velmi nákladnému financování vojska v Mexiku.⁹⁵ Z nejvyšší nouze se rozhodl zatelegrafovat 28. března 1864 Maxmiliánovi a nátlakem na jeho čest ho přesvědčit k podpisu. Nejistý Maxmilián se nakonec rozhodl po nátlaku rodinnou smlouvu podepsat ovšem za podmínek, že v případě neúspěchu v Mexiku mu bratr zaručí navrácení jeho práv.⁹⁶

Když se František Josef dozvěděl o přijetí podmínek Maxmiliánem, rozhodl se za svým bratrem vypravit osobně. Dne 9. dubna 1864 dorazil vlakem do Terstu, odkud se přesunul do bratrova zámku Miramare. Následné bouřlivé jednání a zároveň i jejich poslední rozhovor probíhal v zámecké knihovně. Zde císař také prosadil svou a Maxmilián rodinnou smlouvu podepsal. Bratři se po podepsání rozloučili jako by snad tušili, že se vidí naposledy a císař zamířil zpět do Vídně.⁹⁷

Dne 10. dubna 1864 přijal Maxmilián ve slavnostním sále zámku Miramare již druhou mexickou deputaci, která na něj již několik dní netrpělivě čekala. Pro vyslance José Maria Gutierrez de Estradu a dona Josého Hidalga, kteří tak dlouho usilovali, aby arcivévoda přijal jejich nabídku, to byl velký den. Po slavnostní řeči, kterou pronesl Gutierrez, přišla oficiální nabídka koruny jménem mexického lidu s předáním dokumentů o výsledcích svobodného plebiscitu, v němž vyslovilo souhlas s císařstvím 74,76 % obyvatel. Bledý a mírně rozrušený Maxmilián ve slavnostní admirálské uniformě na

⁹⁴ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 154.

⁹⁵ RAPPORT, Michael, *Evropa devatenáctého století*, Praha 2011, s. 226.

⁹⁶ THOMA, s. 170–171.

⁹⁷ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 154–155.

Gutierrezovu nabídku odpověděl chvějícím se hlasem: „*Mohu se nyní díky výroku mexických notáblů právem pokládat za toho, koho si vyvolil mexický lid. Také záruky, o nichž jsem hovořil při první návštěvě deputace, jsou díky velkorysosti francouzského císaře konečně dány*“.⁹⁸ Tím projevil, že všechny jím kladené podmínky byly splněny a zároveň přislíbil, že bude vládnout dle ústavních zákonů. Pak následovala slavnostní přísaha, ve které přijal korunu a z arcivévody Ferdinanda Maxmiliána se stal oficiálně mexický císař a z Charlotty se stala císařovna. Na počest této události bylo odpáleno 21 dělových salv a na zámku Miramare vyvěšena mexická vlajka.⁹⁹

4.2 Císař Maxmilián I. Mexický

Své první státnické kroky císař Maxmilián I. uskutečnil dne 11. dubna 1864, když podepsal dekrety o zřízení dobrovolnického sboru a jmenoval jako prvního státního ministra Joaquina Velasqueze de Leóna. Ten dostal spolu se jmenováním za úkol pomoci císaři s vytvořením nové vlády a poté ohlásil své první diplomatické zástupce v Evropě, kterými se stali v Rakousku Thomas Murphy, ve Francii don José Hidalgo, v Nizozemí don Francisco Arrangoiza a v Itálii don Ignacio Aguilar y Marocho. Následujícího dne měl císař Maxmilián I. s Charlottou zahájit svou cestu do Mexika, ale náročné první kroky a stálé vypětí z nového titulu si vyžádalo svou daň a Maxmilián se psychicky i fyzicky zhroutil. Jeho stav byl natolik vážný, že si vyžádal i lékařskou pomoc a s doporučením byla jeho výprava odložena, dokud se císař nebude cítit lépe. Zdravotní stav Maxmiliána se zlepšil až o několik dní později a jeho dobrodružství mohlo začít.¹⁰⁰

Poté, co se císařův zdravotní stav zlepšil natolik, aby mohl absolvovat zaoceánskou plavbu, vstoupil manželský pár za jásotu davu, rakouské a mexické hymny na palubu fregaty *Novary*, která kotvila v Terstu.¹⁰¹ Na císaře ovšem stále doléhala sklíčenost a rozpačitost, kterou vyvolal i telegram od jeho matky s otcem, kde vyjádřili lítost, že se nemohli osobně před odjezdem setkat. Charlotta však zářila nad císařským titulem štěstím. Když *Novara* vyplula na svou dlouhou cestu, stala se Maxmiliánovou oporou a zároveň i pečovatelkou, které se nakonec povedlo císaře nejen rozptýlit od všech pochybností, ale dokonce oživit radost z celého mexického projektu. Během cesty začal překypovat tolik sebevědomím, že odvolal rodinnou smlouvu a tvrdil, že ji byl nucen

⁹⁸ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 155.

⁹⁹ THOMA, s. 171–172.

¹⁰⁰ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 154–155.

¹⁰¹ BENEŠ, s. 24.

podepsat pod nátlakem. Než se manželský pár vydal na zaoceánskou plavbu učinili zastávku v Římě, kde je přijal papež Pius IX. Se všemi císařskými poctami udělil páru požehnání a celý projekt pojal jako tažení za ochranou náboženství.¹⁰²

Následně se vydali na svou cestu přes oceán. Ještě během cesty se Maxmilián začal pečlivě připravovat na převzetí nového úřadu. Svou pozornost věnoval obsáhlému dvornímu ceremoniálu, který obsahoval 600 stránek a politicko-vojenskou strategii odsunul do pozadí. V otázce ceremoniálu řešil zejména etiky úřadů a titulů, stanovení hodnostních tříd a služebnictva. Etiketu bral Maxmilián tak vážně, že dokonce i za svých posledních dnů, kdy se jednalo o jeho život, diktoval svému tajemníkovi pravidla jeho nového dvorního ceremoniálu.¹⁰³

Po šesti nedělní cestě císařský manželský pár dorazil 28. května 1864 do mexického přístavu ve Veracruz. V tomto převážně liberálně-republikánském městě ovšem nového panovníka nečekalo vřelé přijetí, ale spíše zklamání. Neobjevil se žádný uvítací výbor, ani nadšený dav, který by netrpělivě očekával nové panovníky. Obyvatelé Veracruz zůstali ve svých domovech a teprve vpozdvečer dorazil do města zastupující místodržitel generál Juan Almonte, aby svého nového panovníka uvítal.¹⁰⁴ Maxmilián zde pronesl svou první politickou řeč, ve které oznámil vládní program. Občanům Mexika v něm sliboval rovnost před zákonem, který měla vykonávat neovlivnitelná justice, svobodu jednotlivce, podporu zemědělství, průmyslu, obchodu a dopravy. Rovněž se ve svém projevu zmínil o prostoru pro svobodný a sociální rozvoj inteligence. Tento politický program byl pak rozšířen po celém Mexiku pomocí tisku.¹⁰⁵ Posléze manželský pár nastoupil do vlaku, který je měl společně s jejich ochranou eskortou odvézt do hlavního města. Následovala úmorná cesta, jelikož mexická železniční síť byla v té době poměrně zaostalá a po 400 kilometrech končila, proto musel císařský pár dále pokračovat po dešti rozbahněné cestě v kočáru.¹⁰⁶

Po několikadenní cestě dorazili 12. června 1864 do hlavního města Mexika. Zde bylo Maxmiliánovi a Charlottě přichystáno velmi vřelé přijetí, které zmírnilo jejich zklamání. Císařský pár byl opět zapálený pro svůj důležitý úkol, že jejich nadšení nezchladila ani rezidence, ve které byli ubytováni. Ohromná budova o 1 100 místnostech

¹⁰² PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 26–28.

¹⁰³ THOMA, s. 172–174.

¹⁰⁴ ODSTRČIL, s. 158.

¹⁰⁵ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 158–159.

¹⁰⁶ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 27–28.

byla zašlá, zařízena zcela prostě a téměř neudržována.¹⁰⁷ Císaři bylo ihned jasné, že palác neodpovídá jeho postavení ani představám, a tak se rozhodl své sídlo přesunout. Za své nové sídlo si zvolil bývalou španělskou rezidenci vicekrálů, která se nacházela na západním okraji města v Chalpultepecu. Tento pohodlnější a mnohem hezčí letohrádek stál na místě někdejšího paláce aztéckého panovníka Montezumy. Císař měl s novým sídlem velké plány a chtěl ho postupně přebudovat na jakousi napodobeninu vídeňského Schönbrunnu, avšak uvědomil si, že se musí vyřešit nejprve mnohem důležitější věci v budování svého státu.¹⁰⁸

Dále se Maxmilián začal věnovat také politice. S Charlottou uskutečnil řadu cest, aby svou říši blíže poznali. Při těchto cestách nešlo přehlédnout, že Mexiko je v mnohém velmi pozadu, trpí materiálním nedostatkem a postrádá kulturní rozvoj. Uvědomil si, že i v sociálních otázkách je oproti Rakousku velmi pozadu. Císařský pár si byl této problematiky vědom, avšak v dopisech, které zasílaly do Evropy, nebyla ani zmínka o zklamání. Vzbuzovaly dojem, že je vše v naprostém pořádku a chvástaly se krásami svého nového císařství. Zejména Maxmilián, který ještě nedávno tvrdě lpěl na svých dědičných právech habsburského arcivévody, teď dával v dopisech najevo jak je v habsburské říši všechno špatně a Mexiku nechybí mnoho k dokonalosti. I když se Maxmilián rozplýval chválou své nové říše, osobně si musel připustit, že všechno není takové, jaké mu bylo popisováno před přijetím koruny.¹⁰⁹ Stále častěji byl konfrontován s narůstajícími problémy, které v zemi byly, a také se jasněji ukazovalo, že k rozenému vládci má opravdu daleko. Přestože měl Maxmilián spoustu ideálů a dobré vůle tak mu ovšem scházely správný odhad dané situace a zejména rozhled i prosazení své autority. Dalo by se říci, že od počátku dělal jednu chybu za druhou a také v politice zvolil velmi špatnou cestu. Ve vládě se pokoušel o těsnější spolupráci s liberály, což se ovšem nelíbilo konzervativcům a Francouzům, kteří byli přítomni v říši. Koneckonců to byli právě konzervativci společně s francouzským obyvatelstvem, kteří Maxmiliánovi dopomohli k získání koruny a ve skutečnosti byli také jeho jedinou podporou ve vládě i v zemi. Přestože se pokoušel o spolupráci s liberály, nemohl si je svým chováním ve skutečnosti získat, protože byli v jádru republikánsky smýšlející. Také mexický prezident Benito Juárez dal novému císaři jasně najevo, že jeho role v Mexiku zdaleka nekončí a o uklidnění situace nemůže být řeč. Císař si stále jasněji uvědomoval, že velká část říše je

¹⁰⁷ ODSTRČIL, s. 158.

¹⁰⁸ PRASCHL-BICHLEROVÁ, s. 28–29.

¹⁰⁹ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 158–159.

stále v rukou stoupců Juárezovi vlády a jak důležitá pro něho je francouzská intervence, která byla časově omezená.¹¹⁰

Bez jakéhokoliv odpovídajícího řešení, a především schopných rádců se Maxmilián dal do vydávání různých dekretů, kterými se snažil situaci v Mexiku napravit ze dne na den. V dobré víře vydal například dekret, kterým se pokusil o odstranění centrální nerovnosti. Ta byla stejně vysoká jako korupce v centrální správě, a přestože v Mexiku neexistovalo otroctví, pracovní podmínky, které měly indiánští dělníci u velkostatkářů, nebyly v podstatě ničím jiným. Tímto dekretem tak měli indiánští dělníci dostávat spravedlivou mzdu za odvedenou práci. Dalším dekretem například zrušil dluh z otce na syna. Avšak reakcí velkostatkářů na dekrety bylo jen hromadné propouštění indiánů, kteří to pak dávali za vinu císaři. Také u prostých lidí Maxmilián zklamal jejich představy. Očekávali urozeného a honosícího se vládce jako v dřívějších časech. Štíhlý a plavovlasý císař v mexickém kroji, který působil lidově a vystupoval prostě, pro ně nevzbuzoval žádnou větší autoritu. Dokonce si nezískal ani náklonnost církve. Mexické duchovenstvo totiž neuznávalo příliš liberální názory, které císař zastával. Vyslovil se pro svobodné vyznávání víry v zemi, i když státním náboženstvím mělo být původně jen to katolické. Ještě více pohoršil církev, když odmítl navrátit církevní majetek, který před ním zkonfiskoval Benito Juárez. To vše stvrdil v prosinci 1864 potvrzením reformních zákonů bývalého prezidenta. Tím vznikala řada sporů, které se Maxmilián snažil stejně tak jako rodinou smlouvu, kterou podepsal se svým bratrem, odkládat a přehlížet.¹¹¹

Řadu těchto sporů měla snahu urovnat Charlotta, neboť Maxmilián místo toho, aby se snažil spory vyřešit, raději cestoval celé týdny po Mexiku. Postupem času by se dalo říci, že právě ona se stala skutečnou panovnicí a vladařkou země. Vyřizovala většinu státních záležitostí a jednání s ministry vedla i dlouho do noci. Císařovna byla velmi rázná díky svému temperamentnímu charakteru, a když s ní některý z ministrů nesouhlasil, vždy si dokázala prosadit svou. Tím si císařovna vysloužila své španělské jméno Charlotta, jak ji Mexičané nazývali. Navzdory tomu si ji všichni vážili a milovali ji.¹¹²

I když by se dalo zřejmě říci, že Charlotta byla cílevědomější a byla skutečnou vládkyní Mexika, nelze ani zpochybnit, že by Maxmilián neměl snahu zodpovědně plnit své vladařské povinnosti. Pokoušel se o co nejefektivnější sestavení své vlády a také

¹¹⁰ THOMA, s. 175–176.

¹¹¹ Tamtéž, s. 176–177.

¹¹² PERNES, *Maxmilián I.*, s. 164.

zvýšení vzdělání pro něho hrálo velkou roli. Hned 10. dubna 1864 po přijetí koruny jmenoval první dva členy vlády: státním ministrem, jenž plnil úkol premiéra, se stal již zmíněný Velasquez de Leon a současně jmenoval generála Juana Nepomuceno Almonteho do funkce ministra pro císařský dvůr.¹¹³ Po příjezdu do Mexika doplňoval pozvolna svou vládu dalšími významnými osobnostmi, mezi které patřili: José Fernando Ramirez jmenovaný na post ministra zahraničí, Luis Robles na postu ministra veřejných prací, Juan de D. Peza v čele ministerstva války a námořnictví, Pedra Escudera y Echanove ministrem spravedlnosti a José Maria Cortése y Esparza ministrem vnitra. Císař také zřídil ministerstvo financí, školství a kultury, ovšem na tyto posty zpočátku nebyl schopný dosadit schopné a reprezentativní osobnosti. Teprve až v březnu roku 1865 našel schopné ministry, které by mohli tuto funkci vykonávat. Tím se stal Martin de Castillo ve funkci ministra financí a Pedro Iglásias na postu ministra školství a kultury. Tato podoba vlády však nebyla konečnou a na postech ministrů se vystřídal mnoho dalších osobností. Například hned v květnu 1865 odvolal ministra vnitra José Maria Cortése y Esparza kvůli jeho lenosti a zaujatosti. V následujícím roce dokonce v březnu 1866 jmenoval nový kabinet a ani tato změna nebyla poslední.¹¹⁴

Jak již bylo zmíněno, císař se rozhodl, že je potřeba nejdříve svoji říši co nejlépe poznat a odhalit problémy, které ji sužují. Proto organizoval dlouhé cesty, které měly vést k řešení. Přestože místa, která navštívil, neměla vždy stejně politicky smýšlející obyvatelstvo, všude se mu dostávalo vřelé přijetí a jeho exotická říše ho zcela nadchla. Také ale zjistil silné nedostatky, hlavně ve zkorumpovanosti úřednictva. To vybíralo mnohdy až násilím daně na obyvatelstvu, které však nešly do státní kasy, ale do jejich kapes. Korupci a mnoho dalších nedostatků chtěl během své vlády postupně odstranit. Avšak uvědomil si, že jeho největším problémem byla ozbrojená opozice. Sice se francouzským vojskům podařilo dobýt v půlce roku 1864 strategicky důležitá místa, jako byl přístav Acapulco a později i správní středisko Durango, ale císař si dobře uvědomoval, že všem problémům není konec. I když nepřítel utrpěl řadu porážek, vždy se stáhl do hor a jiných nepřístupných míst, kde mu nebylo možné zasadit poslední ránu a odpor zcela zničit.¹¹⁵

¹¹³ Juan Nepomuceno Almonte In: A Continent Divided: The U.S. – Mexico war [online], [cit. 2021-08-08]. Dostupné z: https://library.uta.edu/usmexicowar/item?bio_id=5.

¹¹⁴ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 164–165.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 166.

Maxmilián si byl vědom faktu, že pokud se chce udržet u moci po odjezdu francouzské armády, musí urychleně vybudovat vlastní ozbrojenou sílu. Upřímně si přál, aby na svou stranu získal mexické obyvatelstvo. Snažil se chopit každé příležitosti, aby ukázal svou náklonnost k mexickému lidu. Dokonce 6. července 1864 vyhlásil všeobecnou amnestii, která byla udělena i uvězněným odpůrcům jeho vlády. Avšak ani ta nepřiměla lid k náklonnosti k němu. Jakožto hlavní opora se Maxmiliánovi jevil císařský dobrovolnický sbor (Österreichisches Freiwilligen Corps). Ten tvořil pestrou směs národností, a to nejen z Rakouska, ale z i z Francie, Belgie, Polska, Německa, Itálie, Švýcarska, Velké Británie a také z Čech i Moravy. Největší národnostní zastoupení měli v císařském dobrovolnickém sboru Poláci. V čele sboru stál plukovník rakouské armády hrabě František Thun-Hohenstein. Vytvoření tohoto sboru umožnil Maxmiliánův císařský bratr, jak slíbil. Přihlásit se do služby mohl v podstatě každý, kdo byl mladší 40 let, svobodný a křesťanského vyznání. Každý dobrovolník se upisoval na šestiletou vojenskou službu a na oplátku se mu nabízel mnohem větší žold, než jaký se nabízel u rakouské armády. Po skončení služby byla hrazena cesta zpět do domova vojáka přes Terst, ošacení na cestu a výplata za odslouženou dobu. Dobrovolníci si navíc mohli vybrat i druhé řešení, které bylo mnohem lákavější. V případě, že se po skončení služby rozhodli zůstat v Mexiku, byl jim přidělen pozemek podle výše získané hodnosti: vojn mohl získat 6,9 ha, svobodník 9,2 ha, kaprál 11,5 ha, četař 13,8 ha a šikovatel dokonce 13,1 ha půdy. Další lákavou nabídkou pro důstojníky, kterou císařský dobrovolnický sbor nabízel, byla skutečnost, že získali o stupeň vyšší hodnost, než jakou měli ve své vlasti. Předpokládaný počet vojáků ve sboru měl být v roce 1865 6 000, ovšem počet dobrovolníků předčil očekávání a již koncem roku 1864 byl finální počet navýšen.¹¹⁶

Jak již bylo zmíněno, nábor do císařského mexického sboru probíhal i v mnoha městech Koruny české. Jedním z dobrovolníků se stal také Eliáš Drtila z Rohle, jež si vysloužil službou po návratu do vlasti přezdívku Eliáš Mexický. Byl známý nejen službou v této exotické zemi, ale také tím, že sloužil čtyřem vladařům: císaři Ferdinandovi V. Dobrotivému, Františkovi Josefovi I. až do roku 1856, v papežské gardě Pia IX. kde sloužil čtyři roky a následně pod císařem Maxmiliánem I. Za svou službu obdržel papežskou i maxmiliánskou medaili a ve sboru pobýval po celou dobu až do Maxmiliánovy smrti. Po císařově popravě se vrátil zpět do rodného města Rohle, kde se věnoval po zbytek života opravě hodin a deštníků.¹¹⁷

¹¹⁶ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 166–167.

¹¹⁷ KAŠPAR, O., KAŠPAR, Z., s. 171–173.

Díky výhodné nabídce a vidině dobré kariéry do sboru vstoupil také PhMr. František Kaska z Horažďovic. Ten působil nejdříve v armádě a později jako osobní lékárník císaře. V roce 1864 se zúčastnil vojenského tažení, za což byl vyznamenán Maxmiliánem řádem Naší Paní z Guadelupe a v roce 1866 od císaře Františka Josefa I. získal dokonce titul rytíře se šlechtickým přídomkem von. S Maxmiliánem měl velmi blízký vztah a byl s ním až do samotného konce jeho dobrodružství. Po jeho smrti byl amnestován prezidentem Benitem Juárezem a zůstal žít Mexiku. Kaska působil v následujících letech v politických kruzích. V roce 1889 odcestoval do Rakouska, kde se setkal s Františkem Josefem I. a pověděl mu o dobrodružství jeho bratra, kterého chtěl uctít výstavbou kostela v Mexiku. Zároveň se Kaska zasloužil o obnovu mexicko-rakouských diplomatických vztahů, které byly od roku 1867 na bodě mrazu. Za své zásluhy získal řadu vyznamenání: od císaře Františka Josefa I. Řád železné koruny II. třídy, dále Řád Isabelly Katolické, Řád svatého Michala III. třídy a mnoho dalších. Zemřel 10. května 1907 v Ciudad de México ve věku 73 let.¹¹⁸

¹¹⁸ *František Kaska*. In: Válka.cz [online], [cit. 2021-08-08]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/Kaska-Frantisek-t84994>.

5 Spor s republikány

Přestože císař Maxmilián se svou ženou Charlottou měli s novou vlastní dobré úmysly, založili nové univerzity, nechali vystavět muzea, divadla a celkově usilovali o kulturní i ekonomický rozvoj Mexika. Nešlo přehlédnout, že nejzávažnějším problémem, s kterým se císařský pár musel potýkat, byla válka s republikánskými odpůrci.¹¹⁹ Tato válka byla pro císaře velmi nákladná, a navíc bez vidiny rychlé porážky nepřítele. Veškeré úsilí, které císař vynakládal při snaze o získání Mexičanů na svou stranu, se zdálo ztracené. Navíc většina obyvatelstva považovala Maxmiliána za vnuceného vládce. Pořádek v zemi se dařilo udržet jen díky francouzským jednotkám a císařskému dobrovolnickému sboru. Ovšem ani to nepřimělo změnit názor Mexičanů na nového císaře Mexika a stále více jeho mexických poddaných se přiklánělo na stranu jeho hlavního nepřítele Benita Juáreze, který stál v čele republikánů.¹²⁰

Maxmilián mohl díky dohodě s Napoleonem III. počítat s dostačujícím počtem mužů francouzské armády, jíž doplňoval císařský dobrovolnický sbor. Díky této síle dokázal odpor Benita Juáreze udržet v dostatečné vzdálenosti. Navíc pro něho byla příznivá i situace ve Spojených státech amerických, kde probíhala občanská válka Severu proti Jihu. Ačkoliv se Abraham Lincoln stavil již z počátku tohoto konfliktu na stranu republikánů, byla účast Američanů v mexických záležitostech odmítnuta. Této situace využíval i Napoleon III., který měl snahu přenést svůj vliv i za oceán a vybudovat zde silnou protiváhu Spojeným státům. Proto se snažil dosazeného císaře podporovat.¹²¹

Této podpory se musel Maxmilián vzdát, když severní státy v dubnu 1865 zvítězily v USA a začaly vyvíjet tlak na všechny strany. Ty otevřeně podporovaly Juáreze a uznávaly ho za zákonného prezidenta. Napoleonovi daly jasně najevo, že přítomnost francouzských vojsk v Mexiku považují za vměšování do vnitřních záležitostí amerického kontinentu. Francouzský císař se ocitl v ošemetné situaci, když přislíbil Maxmiliánovi vojenskou podporu minimálně na tři roky. Napoleon III. se však už nemohl dále vzpírat veřejnému mínění, které si stále hlasitěji žádalo odchod vojáků z Mexika. Pro Napoleona III. toho prostě bylo ve hře příliš. Zrušil tedy své smlouvy s Maxmiliánem a oznámil postupné stažení francouzských vojsk s jejich neprodlenou potřebou na evropském kontinentě. Tato zpráva přišla pro Maxmiliána jako rána z čistého

¹¹⁹ KAŠPAR, MÁNKOVÁ, s. 198–199.

¹²⁰ THOMA, s. 176–177.

¹²¹ MCALLEN, s. 92.

nebe, neboť si uvědomoval, že je na francouzské podpoře závislý. Přes veškeré zklamání v odpovědi nezmínil ani slovo prosby o jeho podporu a byl připraven čelit dané situaci sám. Uvědomoval si však, že bez cizí pomoci je jeho pozice v Mexiku ztracená. Požádal proto o pomoc Rakousko, avšak František Josef dal jasně najevo, že o tento konflikt nemá zájem, zejména při zapojení budoucí světové velmoci. Stejně odpovědi obdržel i z Belgie, neboť jeho tchán král Leopold I. v prosinci 1865 zemřel a byl nahrazen Leopoldem II., který neměl zájem o pomoc Maxmiliánovi.¹²²

Před Maxmiliánem stálo rozhodnutí, zda má v Mexiku nadále setrvat nebo má abdikovat a vrátit se zpět do Rakouska. K tomuto kroku ho vybízeli lidé, kteří to s ním mysleli dobře a dokázali odhadnout danou situaci. Opačného názoru byla císařovna, která by nesnesla takovou potupu, jako by byla abdikace a návrat do Evropy. Jako vždy dokázala svého manžela přesvědčit k odhodlání bojovat o svou korunu. K jeho podpoře 13. července 1866 podnikla cestu do Evropy, kde se osobně setkala s tehdy nemocným Napoleonem III. a žádala o dodržení slibu podpory, který dal Maxmiliánovi. Napoleon III. však odmítnul vyhovět. Zklamaná neúspěchem vyhledala svou poslední naději v Římě, kde ji 27. září 1866 přijal papež Pius IX. Avšak ani ten nemohl či nechtěl pomoci. To bylo i pro tak silnou ženu jako byla Charlotta už příliš a nervově se zhroutila.¹²³ Když se Maxmilián dozvěděl o stavu své ženy, velmi ho to zasáhlo. Byl rozhodnut okamžitě se vzdát trůnu a spěchat za svou ženou, která mu byla v těchto těžkých chvílích oporou. Většina Maxmiliánových přátel, mezi kterými byl také generál Bazaine a Napoleon III., mu odchod doporučovali a podpořili jeho rozhodnutí opustit Mexiko. Rozhodnutý Maxmilián začal s přípravami k abdikaci, dokonce odeslal do přístavu svá první zavazadla na zpáteční cestu přes oceán.¹²⁴

O zmaření císařova odjezdu se zasloužil páter Augustin Fischer. Tomuto zbožnému muži se zalíbila moc, kterou v Mexiku díky císaři získal a byl rozhodnutý, že se jí nechce vzdát. Páter Fischer byl Maxmiliánovým dlouholetým rádcem a dokázal císaře v leckterých věcech přemluvit. Kromě toho úzce spolupracoval s ultrakonzervativními mexickými konzervativci, pro které by abdikace znamenala ztrátu všech svých privilegií úřadů i majetku. Tím začal psychologický nátlak na věčně nerozhodného a o sobě pochybujícího císaře. Při prvních pokusech o přesvědčení Maxmiliána se zdálo, že císař

¹²² THOMA, s. 179–181.

¹²³ SWEENEY, Lean, SANTOVEÑA, Adriana, Sobre su cadáver: diplomacia entre México y Estados Unidos, y la ejecución de Maximiliano de Habsburgo en México, 19 de junio de 1867, In: *Historia Mexicana* 68, 2019, 4, s. 1665–1666.

¹²⁴ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 198.

se již definitivně rozhodl. Proto se Fischer společně s konzervativci rozhodl přesvědčit císaře pomocí slavnostního uvítání v Orizabě. Tímto přijetím vytvořili v Maxmiliánovi pocit, že je velmi populární mezi mexickým obyvatelstvem a navedli ho znovu k jeho vznešenému úkolu, který by měl v budoucnu splnit. Tak se také stalo a Maxmilián začal sám pochybovat o svém odjezdu. Stále častěji si přemítal hořký návrat, který by ho čekal v Evropě. Pocit studu, který by pocítoval tváří tvář svému bratrovi v Rakousku. Touto dobou už začal i postupný odjezd jeho přátel, kteří ho přesvědčovali k návratu, takže císař zůstával pod stále větším vlivem Fischera a konzervativců. K tomuto nátlaku se navíc přidal další iniciátor jeho nešťastného dobrodružství Gutierrez de Estrada, který byl přítom v bezpečí v Evropě. Ve svých dopisech zdůrazňoval důležitost jeho úkolu v Mexiku, cti a důležitosti setrvat na postu i v těžkých chvílích. Po tomto nátlaku Maxmilián se rozhodl, že zůstane a vrátí se zpět do hlavního města.¹²⁵

Mezitím se situace v Mexiku stále více zhoršovala. Republikáni vedení Juárezem získávali stále větší území, po ustupujících Francouzích. Také mnoho vojáků, kteří stáli zpočátku na straně císaře, se rozhodlo přidat na stranu republikánů. Tehdy se Maxmilián rozhodnutý setrvat v Mexiku musel obrátit tam, kde mu stále nabízeli podporu, ke konzervativním mexickým vojákům, generálům – Miguelu Miramónovi, Leonardu Márquezovi a Tomásovi Mejíovi. Vlivem těchto generálů císař začal věřit optimistickým představám o zřízení opravdové armády z mexických obyvatel za podpory císařských sborů, která měla dosáhnout počtu až 30 000 mužů. Nicméně tento plán zklamal hned na počátku, neboť z císařského dobrovolnického sboru, přesněji rakouského a belgického, se do armády rozhodlo přidat jen 800 mužů. Zbylí byli buďto mrtví, zajati nebo staženi společně s Francouzi do Evropy, či se dokonce přidali na stranu nepřítelů. Za velmi početný odchod z císařského dobrovolnického sboru mohla také dlouhá císařova nerozvážnost a snížení žoldu, který byl vojákům slíben. V tomto důsledku Maxmilián přišel o poslední organizovanou a bojeschopnou jednotku. Zbytek sboru byl rozdělen do tří oddílů a jejich vrchním velitelem se stal plukovník Kodolic.¹²⁶

Občanská válka probíhala s neobyčejnou krutostí. Samotný Maxmilián si uvědomoval, v jakém stavu se Mexiko skutečně nachází. Každým prohlášením, kterým se snažil o zmírnění války, ji jen ještě více rozdmýčoval. Na radu svých generálů opustil Ciudad de México a rozhodl se přesunout do městečka Querétaro, které mělo lepší předpoklady pro úspěšnou obranu (jen podle Maxmiliánových generálů). Během této

¹²⁵ THOMA, s. 183–186.

¹²⁶ ODSTRČIL, s. 160–170.

cesty císaře napadla jednotka republikánů a boje se poprvé osobně zúčastnil. V bitvě zvítězil, a přestože k vojenským činnostem nikdy neměl takový vztah jako jeho starší bratr, silně to na něj zapůsobilo. Pociťoval vzrušení a hrdost po vítězství v bitvě, které byl součástí.¹²⁷

Když 19. února 1867 dorazili do Querétaru, Maxmilián i jeho generálové zjistili, že situace zde není taková, jakou předpokládali. Nejenže poloha nebyla tak strategicky výhodná, jak byla líčená mexickými generály, ale navíc město nebylo na obranu vůbec připraveno. Nacházelo se v kotlině a bylo obklopeno ze tří stran horami, na jejichž obsazení neměl císař dostatek mužů. Také početní stavy nasvědčovaly hořkému konci. Zatímco císařská armáda měla 9 000 vojáků, republikáni měli 25 000 vojáků. Scházela také munice i potraviny, a navíc ve městě vypukla epidemie úplavice kvůli špatné hygieně. Onemocněl i sám Maxmilián.¹²⁸

Svůj budoucí osud si začal uvědomovat i císař, přestože stále věřil, že se dokáže domluvit s Benitem Juárezem. Občanskou válku, která v zemi probíhala, začal považovat za vlastní odpovědnost a následek toho, že přecenil schopnost svých generálů Miramóna, Mejíi, Marqueze a Mendeze. Jako možné východisko z této situace navrhovali císařovi generálové plán výpadu z města a probitím se do hor. Ovšem Maxmilián v tomto kroku viděl zbabělost a plán odmítl. Situace se stávala stále přímočařejší, a proto se Maxmilián rozhodl vyslat 22. března 1867 generála Marqueze pro posily. Tento krok byl ovšem další chybou, protože Marqueze si sebou vzal 1 200 mužů a tím oslabil početní stav na 7 000 mužů, zatímco republikánská armáda se pod velením generála Mariana Escobeda rozrostla na 40 000 mužů. Marquezova mise skončila zcela katastrofálně. Místo toho, aby se vydal do hlavního města, rozhodl se obsadit Pueblu. To se mu nepodařilo a jeho muži se po bitvě rozutekli.¹²⁹

Následujícího dne 23. dubna 1867 byla císaři nabídnuta možnost vzdát se a bezpečně opustit zemi. To Maxmilián odmítl, protože nechtěl opustit svou armádu, a tak se rozhodl v zoufalém boji pokračovat. Situace se v následujících dnech ještě více zhoršovala. Došlo na porážení koní kvůli potravě, posléze i na odříznutí přísunu vody ze strany republikánů, s hrozbou moru.¹³⁰ Maxmilián se svými generály viděli jako svou poslední naději možný útěk z města. Plán byl takový, že útěk proběhne v noci

¹²⁷ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 204–205.

¹²⁸ Tamtéž, s. 205–206.

¹²⁹ THOMA, s. 188–189.

¹³⁰ Tamtéž, s. 189–190.

ze 14. na 15. května 1867. Generál Mejía měl se svými muži odvést pozornost, zatímco Maxmilián se zbytkem svého vojska měl pokusit uniknout do Ciudad de Mexico – hlavního města. Maxmilián se však se svým plánem svěřil i plukovníku Miguelovi Lópezovi, který byl v jeho službách již od roku 1864. Plukovník López však zneužil císařovu důvěru a 14. května 1864 zamířil do nepřátelského tábora, kde se rozhodl tyto informace prodat veliteli republikánů. Ti se společně na základě těchto informací dostali do města, 15. května 1864 prorazili obranu a bez jediného výstřelu obsadili budovu vojenského velitelství. Jejich cílem bylo zajmout Maxmiliána, kterému se ovšem podařilo ještě s několika muži uniknout na Cerro de las Campanas neboli na Zvonkový vrch. Zde se opevnil ve starém klášteře a započal svůj poslední odpor. Následujícího dne však zjistil, že veškerý odpor je zbytečný a vzdal se.¹³¹

¹³¹ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 205–207.

6 Z trůnu na popraviště

Maxmilián byl po porážce zajat republikánskými oddíly. Spolu s ním byli v klášteře La Teresita v Querétaru zajati také oba generálové Miramón a Mejía. Zprávy o porážce císaře se do Evropy dostaly s velkým zpožděním. Když se informace dostala k Františkovi Josefovi o tragédii v Mexiku, neměl o Maxmiliánovi v tu chvíli žádné zprávy. Nechal tedy povolat rakouského velvyslance v Mexiku, Eduarda Laga, aby zjistil, kde se bratr nachází a zda je v pořádku. Lagovi se podařilo najít Maxmiliána, který byl v tu dobu již uvězněný v klášteře. Díky známostem a politickému vlivu mohl za dovození generála Escobeda Maxmiliána i navštívit.¹³²

Kláster, ve kterém byl vězněn jak císař, tak oba generálové, byl velmi střeženým objektem. V úzké blízkosti jejich komnat dohlížela stovka vojáků na chodbách, schodech a přilehlých prostorách kláštera. S císařem a jeho generály nezacházeli jako s válečnými zajatci, ale jako se zločinci s nejvyšší přísností. Maxmilián byl vězněn v komnatě s cihlovou podlahou a jediným oknem do chodby. Jeho vybavení bylo velmi skromné.¹³³

Když se Eduardovi podařilo poprvé setkat s Maxmiliánem, byl zděšen, jak Maxmilián v tu chvíli vypadal. Byl chorý a vyhublý, měl propadlé tváře a hluboko zapadlé oči. Eduard se snažil dodat císaři odvalu a vyjádřil císaři podporu celé jeho rodiny. Předal mu informace týkající se zrušení rodinné smlouvy rakouským císařem a vrácení dědických a nástupnických práv na habsburský dvůr v Maxmiliánův prospěch. O co Maxmilián nepřišel ani při porážce a uvěznění, byl stále optimistický pohled na věc, s vidinou brzkého propouštění na svobodu. Tento optimistický přístup mu, avšak byl odepřen, když obdržel předvolání k soudnímu procesu, které bylo adresováno jak jemu, tak i generálům Miramónovi a Mejíovi na základě prezidentova rozkazu. Maxmilián se snažil kontaktovat prostřednictvím telegramů přímo prezidenta Juáreze, kterého dvakrát žádal o schůzku. Ten však pokaždé schůzku odmítl.¹³⁴

Soudní proces začal dne 13. června 1867 a skončil velmi rychle, během dvou dnů. Jeho tribunál byl tvořen sedmi generály a důstojníky. Jediný Maxmilián měl dovolené advokáty, kterým byl vyhlášený Marian Riva Palacio spolu s Martinezem de la Torre, z Ciudad de México. Svědky procesu byly pruský vyslanec Anton von Magnus a belgický vyslanec Hoorick.¹³⁵ Obžalovaní čelili padesáti obviněním, na které měli právo

¹³² PERNES, *Maxmilián I.*, s. 208–209.

¹³³ CORTI, Egon CaEsar, *Maximilian und Charlotte von Mexico*, Zürich, Leipzig, Wien 1924, s. 212.

¹³⁴ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 210–211.

¹³⁵ ODSTRČIL, s. 171.

odpovědět buď ano, nebo ne. Přiznáním viny se provedl zápis do protokolu a při nepřiznání viny se provedl zápis také do protokolu, a to na základě soudců, kteří mohli vystoupit proti nim k dané věci jako svědci. Obžalovací list měl třináct bodů. Maxmilián čelil obvinění hlavně z osvojení nejvyšší moci ve státě, přijetí falešného královského titulu, poprav republikánů, vyhlášení proti republikánské vládě a dekretu jmenování nových třech vladařů v případě jeho smrti. Soudci byli ve věci Maxmiliánovy viny zajedno.¹³⁶

Tři soudci byli pro doživotní vyhnanství, čtyři žádali pro Maxmiliána a jeho dva generály trest smrti. Maxmilián se nemohl proti obžalobě hájit, soud jeho argumenty nechtěl vyslechnout. Tak Maxmilián odmítl vypovídat a dále ho hájili jen jeho zástupci. Soud skončil 15. června 1867 s rozsudkem viny a odsouzením k trestu smrti pro Maxmiliána a jeho generály Miramóna a Mejía.¹³⁷ Maxmilián přijal rozsudek smrti celkem vyrovnaně a lhostejně, po nekončících útrapách byl již unavený a kvůli chorobě se netěšil dobrému zdraví. Ve třiceti pěti letech vypadal spíše jako starý muž.¹³⁸

Ve stejné době se rakouská vláda snažila rakouského arcivévodu zachránit. František Josef I. povolal rakouské diplomaty, kteří se snažili přimět přední evropské dvory a vládu Spojených států amerických vyvinout tlak na mexického prezidenta Juáreze s cílem udělení milosti. Spojené státy skutečně dvakrát odeslaly depeši se žádostí o zachránění Maxmiliánova života, avšak tyto pokusy byly marné. O jeho záchranu také intervenovali jak přední evropské státy, evropští revolucionáři – Giuseppe Garibaldi a Victor Hugo, dále i sám papež, všichni ale bezvýsledně.¹³⁹

Když Maxmilián viděl, že pro něj samotného neexistuje žádná naděje na záchranu, zažádal u Juáreze milost alespoň pro své generály, avšak také neúspěšně. Prezident Juárez měl své důvody, proč od odsouzení neustoupil. Chtěl tím především vyjádřit, že jeho republika nebude tolerovat žádné zásahy do vnitřního vývoje země. Dále jej sužovaly obavy, že by Maxmilián při návratu do Evropy získal podporu tamních mexických konzervativců a mohl by se poté vrátit zpátky do Mexika, s cílem svrhnout vládu.¹⁴⁰ Odsouzencům byl dán jen třídní odklad poprav. Tento čas využil Maxmilián k sepsání dopisů na rozloučenou jeho nejbližším. Jeden napsal pro svou matku arcivévodkyni Žofii,

¹³⁶ SWEENEY, Lean, SANTOVEÑA, Adriana, Sobre su cadáver: diplomacia entre México y Estados Unidos, y la ejecución de Maximiliano de Habsburgo en México, 19 de junio de 1867, In: *Historia Mexicana* 68, 2019, 4, s. 1649–1651.

¹³⁷ MCALLEN, s. 631–632.

¹³⁸ THOMA, s. 194.

¹³⁹ MCALLEN, s. 633–634.

¹⁴⁰ ODSTRČIL, s. 171–172.

druhý bratrovi Františku Josefovi. V dopise určeném matce, nastínil své poslední dny v zajetí, psal o dobru, které vždy požadoval a snažil se ho docílit. Vyjádřil v něm vděk vůči ní a Charlottě, poslal v něm pozdrav a polibek nejbližším, požadoval požehnání, modlitby a odpuštění. Na závěr dopisu napsal o smíření a jak s klidným svědomím jde vstříc nezasloužené smrti. K dopisu přidal snubní prsten pro Charlottu.¹⁴¹ Bratrovi v dopise děkoval za lásku a přátelství, žádal ho odpuštění chyb, kterých se Maxmilián dopustil. Vzkázal mu, ať pamatuje na Rakušany, kteří mu oddaně a obětavě sloužili až do konce jeho životní cesty. Neboť se v dopise přiznal, že zdejší země pro něj nic neudělala.¹⁴²

Ráno v den popravky, přijal Maxmilián svátost oltářní spolu s Miramónem a Mejíou. poté se rozloučil se svým lékařem Dr. Baschem a předal mu dopisy, které napsal své rodině. Následoval pohřební pochod v čele s jednotkou kopiníků, dále s hudbou a prapor pěchoty se zbraní v rukou obklopoval odsouzené z obou stran. Maxmiliána z nejbližších doprovázel Anton von Magnus, páter Soría a maďarský kuchař Tudos. Společně poté nastoupili na připravené vozy, které je zavezli na kopec Cerro de las Campanas. Tam vystoupali na vrchol a postavili se ke kamenné zdi před popravčí četou. Maxmilián vykročil vpřed a každému z vojáků, kteří měli vystřelit, dal zlatou minci s přáním, aby mu nemířili na hlavu.¹⁴³ Jeho poslední slova byla: „*Odpouštím všem, prosím, aby i mně všichni odpustili, a přeji si, aby moje krev, která teď bude prolita, přispěla k blahu této země. Ať žije Mexiko, ať žije nezávislost!*“¹⁴⁴ Po těchto slovech byl Maxmilián společně se svými generály dne 19. června 1867 zastřelen.¹⁴⁵

Zpráva o Maxmiliánově smrti se šířila napříč světovým tiskem, dne 30. června byla zpráva zveřejněna New Yorku a do Paříže došla 1. července. Zdálo se, že většině členů amerického Kongresu se ulevilo, že spory mezi Francií a mexickou říší jsou u konce. Evropané za tento hrůzný čin obviňovali Napoleona III. Řada panovníků bědovala nad tím, že nezasáhl a nepodnikl kroky k intervenci.¹⁴⁶ Informaci o Maxmiliánově smrti se dozvěděl František Josef I. dne 30. června v Bavorsku. Ihned podnikl cestu zpátky do Vídně, kde to oznámil celé rodině.¹⁴⁷

¹⁴¹ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 218–219.

¹⁴² THOMA, s. 194.

¹⁴³ MCALLEN, s. 643–644.

¹⁴⁴ THOMA, s. 195.

¹⁴⁵ FOSTER, John W., *Maximilian and His Mexican Empire*. In: Records of the Columbia Historical Society 14, 1911, s. 201.

¹⁴⁶ MCALLEN, s. 647.

¹⁴⁷ PERNES, *Maxmilián I.*, s. 223.

Ostatky Maxmiliána byly přepraveny do kostela kapucínů za účelem balzamování pod dohledem doktora Basche. Poté bylo Maxmiliánovo nabalzamované tělo nejdříve vystaveno v mexické metropoli a teprve na přelomu roku bylo převezeno zpět do Vídně.¹⁴⁸ Převozu ostatků předcházela domluva a podmíněné rakouské uznání nezávislosti Mexika. Maxmiliánovo tělo bylo převezeno na přelomu roku 1867–1868, stejnou lodí, na které před pouhými třemi roky připlul do Mexika. V lednu 1868 byl pochován do kapucínské krypty, mezi ostatní Habsburky. Obřadu se zúčastnila rakouská císařská rodina, diplomaté a zástupci evropského dvora.¹⁴⁹

Nervové zhroucení císařovny Charlotty nesmírně poškodilo její zdraví. Posléze byla prohlášena za duševně nemocnou. Manželovu popravu téměř nezaregistrovala a do Mexika se už nikdy nevrátila. Do své smrti žila v izolaci na zámku Miramare a později na zámku Bouchout v Belgii. Svého manžela přežila o šedesát let a dne 19. července 1927 zemřela.¹⁵⁰

¹⁴⁸ GRÖSSING, s. 85.

¹⁴⁹ MCALLEN, s. 665.

¹⁵⁰ GRÖSSING, s. 85.

7 Závěr

Nabídka mexického trůnu Ferdinandovi Maxmiliánovi měla několik důvodů. Prvním důvodem byla zadluženost a vnitřní krize země, která vyústila až k intervenci evropských mocností. Dalším důvodem lze označit vliv exilové konzervativní strany ve Francii, která přivedla Napoleona III. k myšlence na vytvoření mexické monarchie v čele s císařem z řad evropských panovnických rodů. Napoleonovým primárním cílem bylo znovu pověřit Francii, jakožto globální mocnost a vytvořit z Mexika francouzský protektorát. Toho chtěl docílit tím, že na mexický trůn dosadí mladého arcivévodu Ferdinanda Maxmiliána. Z toho důvodu se Maxmilián ocitl před nabídkou postu, který již od mládí záviděl svému staršímu bratrovi. To zapříčinilo, že i přes veškeré rizika, která tato nabídka přinášela se rozhodl post císaře přijmout. Z toho důvodu ho postavil jeho bratr František Josef I. k podpisu rodinné smlouvy, ve které se měl vzdát nároku na rakouský trůn.

Ze sporu, který tato smlouva mezi bratry vyvolala je zřejmé, že si i Maxmilián nebyl jist v úspěchu. Proto chtěl mít jistotu návratu před odjezdem do Mexika. Touto smlouvou však tato jistota byla zmařena, a to vedlo hrdého Maxmiliána v setrvání do hořkého konce.

Maxmiliánova vláda poukázala na to, že se nelze soustředit jen na jeho krátké období života, které strávil v Mexiku, ale bylo nutné prozkoumat i zkušenosti, které získal před přijetím koruny. Jeho formování vlády a politických postojů, lze nalézt také ve výchově, vzdělání, sporech se svým bratrem Františkem Josefem, působením u námořnictva a stejně tak i v Lombardsko-Benátsku na postu guvernéra, kde se snažil uplatnit své reformy. Práce současně potvrdila, že Maxmilián prosazoval osvícenskou, liberální monarchii, která podle něj zaručovala kontinuitu, kterou by dle jeho postoje žádná republika zaručit nemohla.

Ze zkušeností získaných z reforem v předešlých letech v Lombardsko-Benátsku se císař Maxmilián snažil aplikovat nemálo z nich také v Mexiku. Přestože usiloval svými reformami o zlepšení ekonomiky, vzdělanosti a sociálního blaha, drtivé většině obyvatel tyto reformy příliš nevyhovovaly. Je zřejmé, že jako své poslání viděl vzdělávat a civilizovat tuto kulturu, a proto se zasloužil o výstavbu škol, kostelů, muzeí a dalších kulturních institucí. Chtěl tímto do budoucna získat nové úředníky na kvalifikované posty v úřadech. Zároveň analýza Maxmiliánovi vlády potvrdila, že měl snahu prosadit svůj osvícenský a liberální postoj v reformacích. V průběhu své vlády však v mnoha ohledech zrcadlil neoabsolutistický systém, který byl zavedený v Rakousku po potlačení revoluce

v roce 1848. Byl to právě ten samý způsob vlády, jaký u svého bratra odsuzoval a zdál se mu zcela nepřijatelný.

Důsledkem svého liberálního politického postoje císař Maxmilián I. ztratil podporu konzervativní strany a duchovenstva. Byla to právě ta podpora, která Maxmiliána dosadila na císařský trůn, a proto očekávala, že získá zpět svou sílu a privilegia. Maxmilián I. částečně tíhnul k republikánské straně svými liberálními postoji, avšak ta ho považovala pouze za usurpátora. Proto jeho veškeré pokusy zvítězit nad republikánskou stranou a začlenit je do jeho vlády zůstaly neúspěšné. Následné odmítnutí navrátit majetek a privilegia katolické církvi navíc zapříčinilo to, že ztratil svou konzervativní a církevní základnu. Důsledkem toho zůstal izolovaný bez velké skupiny příznivců, kteří by mu mohli pomoci se zvládnutím neklidné situace v Mexiku. Tím Maxmiliánovi zůstala pouze jediná podpora, s kterou mohl počítat, a to byla francouzská armáda společně s císařským dobrovolnickým sborem. Avšak situace se změnila v roce 1865, když skončila válka Severu proti Jihu a Spojené státy daly Napoleonovi III. jasně najevo, že přítomnost francouzských vojsk v Mexiku považují za vměšování do vnitřních záležitostí Spojených států. Následkem zhoršujícímu se veřejnému mínění byl Napoleon III. nucen odstoupit od této podpory a Maxmilián I. se tím ocitl bez pomoci evropského spojence. To postavilo císaře před jeho nejtěžší rozhodnutí a to, setrvat či abdikovat.

Z rozhodnutí, které císař učinil je zřejmé, že se opět nechal ovlivnit svým okolím a zejména jeho ženou Charlottou, která měla snahu o nalezení jiných spojenců a po neúspěchu se psychicky zhroutila. Přestože po zprávě o své nemocné ženě se císař rozhodl abdikovat, díky vlivu pátera Augustina Fischera svou abdikaci přehodnotil a toto rozhodnutí se mu stalo osudným, neboť vyústilo až k jeho popravě v roce 1867.

8 Soupis pramenů a literatury

Literatura

- BENEŠ, Ctirad, *Rakouské válečné námořnictvo 1848–1866*, Praha 2004.
- CARS, des Jean, *Sága rodu Habsburků*, Praha 2014.
- CORTI, Egon Caesar, *Maximilian und Charlotte von Mexico*, Zürich, Leipzig, Wien 1924.
- ČORNEJOVÁ, Ivana, RAK, Jiří, VLNAS, Vít, *Habsburkové v českých dějinách. Ve stínu tvých křídel*, Praha 2012.
- GRÖSSING, Sigrid-Maria, *František Josef a jeho rodina: císař vzpomíná*, Praha 2018.
- HERRE, Franz, *Císař František Josef I.*, Praha 1998.
- HRYCH, Ervín, *Velká kniha evropských panovníků*, Praha 2015.
- JELÍNEK, Milan, *Válečné lodě na Jadranu 1857–1897*, Třebíč 2020.
- KAŠPAR, Oldřich, MÁNKOVÁ, Eva, *Dějiny Mexika*, Praha 2009.
- MCALLEN, M. M., *Maximilian and Carlota: Europe's Last Empire in Mexico*, Texas 2014.
- ODSTRČIL, Michal, *Bitva cizinecké legie: Camerone*, Brno 2013.
- PERNES, Jiří, *Maxmilián I. Mexický císař z rodu Habsburků*, Praha 1997.
- PERNES, Jiří, *Poslední Habsburkové: Karel, Zita, Otto a snahy o záchranu císařského trůnu*, Brno 2005.
- PRASCHL-BICHLEROVÁ, Gabriele, *Ferdinand Maxmilián Habsburský: Soukromé dopisy mexického císaře a jeho rodiny. Poprvé zveřejněná korespondence Habsburků*, Praha 2008.
- RAPPORT, Michael, *Evropa devatenáctého století*, Praha 2011.
- SKŘIVAN, Aleš, *Evropská politika 1648–1914*, Praha 1999.
- THOMA, Helga, *Z trůnu na popraviště: Tragický konec korunovaných hlav*, Praha 2000.
- URBAN, Otto, *František Josef I.*, Praha 1991.
- VEBER, Václav, *Dějiny Rakouska*, Praha 2007.
- VOCELKOVI, Michaela, Karl, *František Josef I.: Císař rakouský a král uherský*, Praha 2017.
- VOCELKA, Karl, *Vše o Habsburcích*. Praha 2016.

Odborné články

COSTELOE, Michael P., *Generals versus Politicians: Santa Anna and the 1842 Congressional Elections in Mexico*. In: *Bulletin of Latin American Research* 8, 1989, 2, s. 257–274.

DUNCAN, Robert H., *Political Legitimation and Maximilian's Second Empire in Mexico 1864–1867*, In: *Mexican Studies/Estudios Mexicanos* 12, 1996, s. 30.

FOSTER, John W., *Maximilian and His Mexican Empire*. In: *Records of the Columbia Historical Society* 14, 1911, s. 184-204.

KAŠPAR, Oldřich, KAŠPAR, Zdeněk, *K ohlasu mexického tažení arcivévody Maxmiliána v lidovém prostředí českých zemí*. In: *Český lid*, 1985, s. 171–173.

SWEENEY, Lean, SANTOVEÑA, Adriana, *Sobre su cadáver: diplomacia entre México y Estados Unidos, y la ejecución de Maximiliano de Habsburgo en México, 19 de junio de 1867*, In: *Historia Mexicana* 68, 2019, 4, s. (1639-1695).

Internetové zdroje

Benito Juárez: president of Mexico. In: *Britannica* [online], [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: www.britannica.com/biography/Benito-Juarez.

Bitva u Temešváru a kapitulace u Világoše 1849. In: *Vojenský historický ústav Praha* [online], [cit. 2021-07-20]. Dostupné z: <http://www.vhu.cz/bitva-u-temesvaru-a-kapitulace-u-vilagose-1849/>.

František Kaska. In: *Válka.cz* [online], [cit. 2021-08-08]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/Kaska-Frantisek-t84994>

Guadalupe Victoria: president of Mexico. In: *Britannica* [online]. [cit. 2021-08-08]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Guadalupe-Victoria>.

Juan Nepomuceno Almonte In: *A Continent Divided: The U.S. – Mexico war* [online], [cit. 2021-08-08]. Dostupné z: https://library.uta.edu/usmexicowar/item?bio_id=5.

Rakousko-uherské vyrovnání. In: *Vojenský historický ústav Praha* [online], [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: www.vhu.cz/exhibit/rakousko-uherske-vyrovnani/.

Rakouský císař a jeho bratři. In: *Vojenský historický ústav Praha* [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z: <http://www.vhu.cz/exhibit/rakousky-cisar-a-jeho-bratri/>.

Ruiza, M., Fernández, T., Tamaro, E., *Životopis Benita Juáreze. V životopisech a životech*. In: *Biografias y Vidas* [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: www.biografiasyvidas.com/biografia/j/juarez.htm.

Stručná historie Mexika. In: Velvyslanectví České republiky v Mexiku. [online], [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: Životopis Benita Juáreze: V životopisech a životech. In: Biografías y Vidas [online], [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: www.biografiasyvidas.com/biografia/j/juarez.htm.

Životopis Benita Juáreze: V životopisech a životech. In: Biografías y Vidas [online], [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: www.biografiasyvidas.com/biografia/j/juarez.htm.

18. únor 1853: Atentát na Františka Josefa I. In: České dukáty [online], [cit. 2021-08-08]. Dostupné z: <https://www.ceskedukaty.cz/kralovske-kalendarium/18-unor-1853-atentat-na-frantiska-josefa-i/>.

9 Resumé

This bachelor thesis focuses on the personality of Ferdinand Maximilian I., the Austrian Archduke who in the vision of a great opportunity and with a desire to rule accepted the offer to become the Mexican emperor. Instead of his expectations Maximilian faced a sad fate in the end. Emperor Maximilian was initially welcomed in Mexico and most people shared his hope for a great future for Mexico under imperial rule. However his efforts for reform did not gain the support of the local people and his impartial attitude and fair-mindedness resulted in making enemies of both sides of traditional camps in Mexican society. A number of conservatives were disappointed and turned against him after he did not fully support the upper social classes of landowners. The building of a new empire was hampered by a civil war in which republicans led by Benito Juárez fought against the monarchy. Maximilian was captured by Republican forces and executed in 1867. He suffered a sad fate, although he wanted nothing more than prosperity and progress for his new country.

The bachelor thesis is divided into seven chapters and deals with a comprehensive analysis of Ferdinand Maximilian as Mexican emperor and the circumstances that led to his election. The second chapter describes Maximilian's family, the relationship and marriage with Charlotte of Belgium and points out on complicated relation with his brother – Franz Joseph I. The third chapter describes the difficult situation in Mexico in the first half of the 19th century and introduces its significant rulers. The fourth chapter defines the circumstances that led to the election of Maximilian as emperor of Mexico. The fifth chapter is focused on the reigns of Emperor Maximilian I. and Empress Charlotte since the adoption of the Mexican crown. The final six chapter deals with the fate of the emperor and his generals after the capture by the Mexican Republican party, the final court and the execution which led to Maximilian's death. The aim of this bachelor thesis is to analyse the post of Archduke Ferdinand Maximilian as emperor of Mexico.

10 Seznam příloh

Příloha 1 Portrét Ferdinanda Maxmiliána I.

Příloha 2 Charlotta Belgická

Příloha 1

Portrét Maxmiliána I., obraz Franze Xavera Winterhalter. In: Wikipedia [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Maxmilián_I._Mexický.

Příloha 2

Charlotta Belgická, manželka Maxmiliána I. In: Wikipedia [online]. [cit. 2021-04-21].
Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Maxmilián_I._Mexický.